

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

ATHENAEUM

Työmaadokumentoinnin raportti
PERUSKORJAUS 2017–2018

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
AVOIMEN TIEDON KESKUS
TIEDEMUSEO

ATHENAEUM

PERUSKORJAUS 2017–2018

TYÖMAADOKUMENTOINNIN RAPORTTI

Jyväskylän yliopiston tiedemuseon julkaisuja 33

ATHENAEUM

Peruskorjaus 2017–2018: työmaadokumentoinnin raportti

TILAAJA

Jyväskylän yliopiston Talous- ja tilapalvelut

TEKIJÄ

Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskus, tiedemuseo

TYÖMAADOKUMENTOINTI

Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskus, tiedemuseo / Riikka Javanainen

TEKSTI JA TAITTO

Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskus, tiedemuseo / Riikka Javanainen

OHJAUSRYHMÄ

Pirjo Vuorinen, Riikka Mäkipelkola

KUVAT

Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskus, tiedemuseo / Riikka Javanainen, ellei toisin mainita

KANNEN KUVA

Athenaeum peruskorjauksen jälkeen lokakuussa 2015

Jyväskylä 2019

ISBN 978-951-39-7746-7 (Verkojulkaisu)

ISSN 2342-8813 (Verkojulkaisu)

Jyväskylän yliopiston tiedemuseon julkaisuja 33

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO.....	6	Piha ja ympäristö	54
Kohteen historia	7	Kalustus	56
Lähtötilanne	8	1. KERROS	58
Hankkeen tavoitteet	8	Luentosalit	62
Suojelutavoitteet	9	Aula	64
Dokumentointi	10	2. KERROS	66
PERUSKORJAUS 2017–2018	11	Demonstraatiohuoneet	70
Perustukset ja rakennusrunko	11	3. KERROS	72
Julkisivut	12	Entinen kirjasto ja lukusali	76
Ulkoporras	16	YHTEENVETO	78
Sokkelit	18		
Ulkoseinärakenne - tiilimuuratut julkisivut	20		
Ulkoseinärakenne - betonielementtirakenne	22		
Ulkoseinärakenne - betonirakenne.....	24		
Puurakenteiset ulkoikkunat	26		
Metallirakenteiset ikkunat ja ulko-ovet	28		
Ulkoseinäpellitykset	30		
Sisäänkäyntiarkadi	32		
Vesikatto ja yläpohja	34		
Kattokonehuone	36		
Katot ja alakatot	38		
Väliseinät	40		
Puiset sisäovet, -ikkunat ja -lasiseinät	42		
Metalliset sisäovet, -ikkunat ja -lasiseinät	44		
Lattiapinnat	46		
Portaikko	48		
Talotekniikka	50		
Valaistus	52		

PERUSTIEDOT

KOHDE

Athenaeum

SIJAINTI

Seminaarinkatu 15, 40100 Jyväskylä

OMISTUS

Suomen Yliopistokiinteistöt Oy vuodesta 2010 alkaen

KAAVATILANNE

Voimassa oleva kaava on vuodelta 1974. Kampusalueen suojelukaavatyö vireillä 2003 lähtien, kaavaluonnos nähtävillä 26.11.2013–10.1.2014.

SUOJELUTILANNE

Rakennus ei ole suojeltu. Alueen rakennusten suojelu on vireillä (laki rakennusperinnön suojelemisesta).

LAAJUUSTIEDOT

Kerrosluku 3 + kellari + IV-konehuone katolla

Rakennuksen laajuus:

kerrosala 2.343 kem²

bruttoala 2.534 brm²

huoneistoala 2.422 htm²

huoneistoala korjattava osa 1.868 htm²

tilavuus 9.650 rm³

SUUNNITTELUVUODET

1971–1973

RAKENTAMISTIEDOT

1973–1976

VALMISTUMISVUOSI

Vihkimisjuhla: 19.9.1976

RAKENNUTTAJA

Rakennushallitus

ALKUPERÄINEN KÄYTTÖTARKOITUS

Humanistisen tiedekunnan laitosrakennus, taiteen tutkimus, kirjallisuus ja puheviestintä

SUUNNITTELIJAT

Arkkitehti

Arkkitehtitoimisto Arto Sipinen

Rakennesuunnittelija

Insinööritoimisto Pentti Vähäkallio

Sähkösuunnittelija

Insinööritoimisto Risto Mäenpää

LVI-suunnittelija

Lämpöteknillinen Insinööritoimisto Oy

Sisustussuunnittelija

Sisustustoimisto Vuokko ja Torsten Laakso

RAKENTAJAT

Pääurakoitsija Kerrostyö Oy

Sähkötyöt Are Oy

Putkityöt Oy Huber Ab

Ilmanvaihto Ilmateollisuus Oy

Maalaustyöt Maalaamo T. Kovanen

SUURIMMAT MUUTOKSET JA KORJAUSTYÖT

Kellarin peruskorjaus 2011–2012

RAKENNUKSEN AIEMMISTA VAIHEISTA KERTOAVAT SELVITYKSET JA JULKAISUT

Rakennushistoriaselvitys: Kirjasto, Hallintorakennus, Athenaeum ja Musica, Jaakko Holma 2012.

Holma, Jaakko (2013) Jyväskylän yliopiston / Athenaeum. Dokumentointi kellarikorjauksesta syksy 2011–kevät 2012.

PERUSKORJAUS 2017–2018

Rakennustyöt alkoivat	7.8.2017
Rakennustyöt valmistuivat	30.10.2018
Rakennuslupa	2017-525
Rakennuttaja	Suomen Yliopistokiinteistöt Oy / Kimmo Mäkelä, rakennuttajapäällikkö
Käyttäjät	Jyväskylän yliopisto, Kieli- ja viestintätieteiden laitos / Timo Piispanen, kiinteistöpäällikkö
Museoviranomainen	Museovirasto / Jaakko Holma, intendentti
Työmaadokumentointi	Jyväskylän yliopiston avoimen tiedon keskus, tiedemuseo / Riikka Javanainen, rakennustutkija; Riikka Mäkipelkola, rakennustutkija
Rakennuttajatehtävät ja valvonta	WSP Finland Oy / Juhani Koponen, projektin johtaja; Heidi Tiihonen, rakennuttajakonsultti
Talotekniikan konsultointi ja valvonta	Planetcon Oy / Jari Vekkelä, LVIA-valvoja; Arto Hokkanen, sähkövalvoja
Terve talo -asiantuntija	WSP Finland Oy / Harri Syrjälä
Sisäilma-asiantuntija	SIRATE Oy / Sanna Lappi; Harri Anttila; Pirita Suortamo
SUUNNITTELIJAT	
Arkkitehtisuunnittelu	Arkkitehtitoimisto Sipinen Oy / Ari Sipinen
Rakennesuunnittelu	Ramboll Finland Oy / Marko Lehtomäki, Jukka-Pekka Estola
Sähkösuunnittelu	Sweco Talotekniikka Oy / Juha Törmänen
LVIA-suunnittelu	Granlund Jyväskylä Oy / Kauko Veteläinen; Atte Honkanen; Henri Järvenpää; Ilkka Hakonen
Sisustussuunnittelu	BST-Arkkitehdit Oy/Merja Kiviranta, Marika Ågren
RAKENTAJAT	
Pääurakka	NCC Suomi Oy / Ilkka Kujala, työpäällikkö; Timo Korpi, vastaava työnjohtaja; Teemu Hettula, työnjohtaja; Sini Kautto, projekti-insinööriharjoittelija
Purku-urakka	Ahosen eristys- ja rakennuspalvelu Oy / Eetu Ahonen, Janne Vartiainen
LVIS-urakka	Are Oy
Automaatiourakka	Are Oy
Maalaus- ja tasointourakka	Maalausliike Pekkarinen Oy
Kalusteiden kunnostus ja verhoilu	Puusepäntoimisto Erkki Toivainen, Verhoilutyö Karjalainen Ky

JOHDANTO

Tämä työmaa-aikainen dokumentointi käsittelee Seminaarinmäen kampusalueella sijaitsevan arkkitehti Arto Sipisen suunnitteleman Athenaeum-rakennuksen peruskorjausta, joka toteutettiin elokuun 2017 ja lokakuun 2018 välisenä aikana. Rakennuksen kellarikerros oli korjattu vuosin 2011 ja 2012 aikana.

Atheneum-rakennus kuuluu neljän samanaikaisesti valmistuneen rakennuksen sarjaan (muut rakennukset ovat kirjasto, hallinto ja Musica). Kaikki neljä rakennusta ovat valmistuneet vuosien 1974–1976 aikana. Rakennuksista hallinto eli T-rakennus on peruskorjattu aiemmin, ja kirjasto sekä Musica odottavat peruskorjausta. Kirjaston peruskorjauksen on tarkoitus alkaa kesällä 2019. Rakennusten muodostama kokonaisuus on Keski-Suomen maakuntakaavassa määritelty osaksi Seminaarinmäen yliopistokampuskokonaisuutta, joka on kulttuurihistorialtaan todettu arvokkaaksi. Alueen ja sen rakennusten suojeluprosessi on vireillä.

Atheneumin peruskorjauksen työmaa-aikaisella dokumentoinnilla pyrittiin täydentämään aikaisempia historiatietoa ja tallentamaan korjaustöiden tuomat muutokset. Dokumentoinnista toivotaan olevan hyötyä jatkossa Seminaarinmäen muiden samankaltaisten projektien yhteydessä.

Työmaakokousta edeltävällä työmaakierroksella seurataan ulkoportaiden pinnoitustöitä.

KOHTTEEN HISTORIA

Athenaeum (A) on yksi neljästä arkkitehti Arto Sipisen Seminaarinmäelle 1970-luvulla suunnittelemasta rakennuksesta. Muut rakennukset ovat kirjasto (B), hallinto (T) ja Musica (M). Alkujaan rakennuksia oli määrä tulla kaksi: kirjasto- ja hallintorakennus sekä humanististen tieteiden laitusrakennus. Näistä kirjasto ja hallinto toteutettiin ensin kirjaston akuutin tilatarpeen takia.

Athenaeumin ja Musican suunnittelu aloitettiin vuonna 1971. Sipisen ensimmäisissä luonnoksissa kaikki huonetilaohjelmassa määritellyt toiminnot oli sijoitettu yhteen rakennukseen. Lopulta kuitenkin päädyttiin samanlaiseen ratkaisuun kuin kirjasto-hallintorakennuksen kohdalla. Yhdestä suuresta rakennuksesta luovuttiin ja rakennusmassa jaettiin kahteen pienempään rakennukseen, joiden sijoittelussa huomioitiin alueen puistomainen ympäristö sekä alueella olevat 1880-luvulla valmistuneet seminaarirakennukset. Rakennukset sijoitettiin lähelle kirjastoa ja hallintorakennusta. Toiseen suunnitelluista rakennuksista (Musica) sijoitettiin musiikkitieteet, musiikkipedagogia sekä musiikkiterapia. Athenaeumiin puolestaan sijoitettiin kirjallisuus, taiteentutkimus sekä puheviestintä.

Athenaeumin rakentaminen alkoi vuonna 1973 ja rakennuksen vihkimisjuhla järjestettiin syyskuussa 1976. Aluksi rakennuksen paikalta purettiin Jyväskylän seminaarin johtajan asuinrakennuskokonaisuuteen kuulunut puurakenteinen piharakennus. Puiston säilyttämisestä käytiin tuohon aikaan paljon keskustelua ja puuston säästäminen katsottiin tärkeämmäksi kuin alueen vanhat puiset piharakennukset.

Kuten kirjasto- ja hallintorakennuksessa myös Athenaeumissa ja Musicassa rakennuksen paikalla valettu pilari-palkkirunko sekä 7,2 x 7,2 metrin ruudukkoon perustuva moduulijärjestelmä ohjasivat huonejärjestelmää ja toimivat rakennuksen muotokielen pohjana. Rakennuksen tilojen suunnittelua ohjasi lisäksi Rakennushallituksen laatima tilaohjelma. Rakennuksen kellariin sijoitettiin kahden kerroksen korkuinen studiotila ja katutasolle siihen liittyvä tarkkaamo. Toinen kerros oli varattu taiteen tutkimukselle ja kolmas kerros kirjallisuuden käyttöön. Huonetilat on sommiteltu kaksikäytävästä toimistorakennusjärjestelmää käyttäen. Rakennusrungon keskelle sijoitettiin portaikko, hissi, wc-tilat sekä talotekniset läpiviennit. Toimisto-, neuvottelu- ja opetustilat puolestaan ryhmittivät rakennusrungon reunoille.

Ulkonäöllisesti Athenaeum on muiden Sipisen Seminaarinmäelle suunnitteleminen rakennusten kaltainen. Punatiili, siniset pellitykset ja rakennuksen massoittelu yhdistävät sen sopusointuiseksi kokonaisuudeksi Constantin Kiseleffin suunnitteleminen seminaarirakennusten kanssa. Ikkunoiden koko viesti siitä, kuinka suljettuja tai avoimia tilat olivat. Sisätiloissa hallitsevia materiaaleja ovat metalli, lasi ja kivi. Värimaailma noudattelee 1960–70-lukujen taideteelle tyypillistä Bauhausin vaikutuksesta levinnyttä perusvärien käyttöä. Athenaeumissa käytettyjä värejä olivat punainen, sininen, musta ja valkoinen.

Vastavalmistunut A-rakennus vuonna 1976. Kuvaaja: Ilkka Väänänen. (Avoimen tiedon keskuksen tiedemuseon valokuva-arkisto, K1932:335)

LÄHTÖTILANNE

Rakennuksessa työskenteli noin 50 Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan työntekijää ennen peruskorjausta. Valtaosa työntekijöistä oli sijoittunut toiseen kerrokseen. Ensimmäisen kerroksen tilat olivat kaksine luentosaleineen opetuskäytössä ja aulatilat yleistä opiskelijoille avointa aluetta. Rakennus on tärkeä tietoliikenteen solmukohta Seminaarinmäellä.

Rakennus oli aikakaudelle tyypilliseen tapaan toteutettu kaksikäytäväistä toimistorakennusjärjestelmää käyttäen. Käytetyt materiaalit olivat ajanjaksolle tyypillisiä. Asbestia sisältävien rakennusmateriaalien määrä oli suuri. Rakennus oli vielä varsin käsityövaltaisesti toteutettu. Runko oli valettu paikan päällä ja seinät muurattu käsin. Yksi syy tähän on mahdollisesti työvoiman hyvä saatavuus, jolla oli vaikutusta myös kustannuksiin. (Holma 2017, 14.)

Rakennus oli korjauksen alkaessa 40 vuoden ikäinen eikä sen maanpäällisille kerroksille ollut tehty suuria muutostöitä. Rakennuksen talotekniikka oli vanhentunut. Myös jotkin rakennusmateriaalit olivat käyttöikänsä loppupäässä.

Rakennuksen kellarikerros oli korjattu syksyn 2011 ja kevään 2012 välisenä aikana. Korjauksen syinä olivat käyttöön liittyvät muutostyöt, maanvastaisen seinien veden- ja lämmöneristyksen ja ulkopuolen salaojien uusiminen. Lattiarakenteissa oli tietyissä tiloissa havaittu kosteuspoikkeamaa, joten alapohjat pääosin uusittiin. Kellarikerroksen töitä hidastivat maanalaisista osista löytyneet muottilauδοitukset.

Rakennuksessa oli koettu sisäilmaongelmia ja käyttäjät olivat tehneet ilmoituksia tietyissä tiloissa esiintyvistä pahasta hajusta. Vuoden 2010 mikrobi- ja VOC-tutkimuksissa rakennuksesta ei löydetty poikkeamia tai raja-arvot ylittäviä pitoisuuksia. Tiloissa, joissa esiintyi hajua, oli mineraalivillalasterien väliseinä ja hajun todettiin johtuvan vanhoista rakenteista. Suurin sisäilman laatuun vaikuttava tekijä oli ilmastointi. Ilman laatu oli huonoin tiloissa, joissa tuloilma tuli ovien siirtoilmasäleikköjen kautta suorien kanavointien sijasta. Lisäksi rakennuksessa havaittiin sivuiltaan pinnoittamattomia mineraalivillalevyjä sekä puutteellisia tiivistyksiä karmien ja seinien liitoskohdissa sekä läpivienneissä. Niistä levisi mineraalivillakuituja sisäilmaan.

HANKKEEN TAVOITTEET

Hankesuunnitelman (4.1.2017) mukaan hankkeen päätavoitteina olivat käytöturvallinen ja terveellinen rakennus sekä muuntojoustavat tilat sisältävä rakennus, joka pystyy vastaamaan erilaisten käyttäjäryhmien ja muuttuvien toimintatapojen tarpeisiin.

Näiden toteuttamiseksi tavoitteet ja muutokset määriteltiin seuraavasti:

- Rakennuksessa ilmenneet sisäilmaongelmat poistetaan ja varmistetaan, etteivät rakenteet ja talotekniset järjestelmät synnytä niitä jatkossakaan.
- Suunnittelussa ja korjauksessa noudatetaan Terve talo -ohjeita.
- Korjauksen kaikissa vaiheissa pyritään energiatehokkaisiin ratkaisuihin.
- Talotekniikka uusitaan pääosin.
- 1.–3. kerrokseen rakennetaan monitilatoimisto-periaatteella toimivat tilat noin 90 henkilölle.

Kolmannessa kerroksessa purkutyöt ovat valmistuneet. Kuvassa keskellä rakennuttajakonsultti Heidi Tiihonen (WSP Finland Oy) ja vastaava työnjohtaja Timo Korpi (NCC Suomi Oy).

SUOJELUTAVOITTEET

Alueen ajantasainen asemakaava on vuodelta 1974 eikä pidä sisällään Athenaeumiin kohdistuvia suojelumerkintöjä tai määräyksiä. Tekeillä oleva uusi asemakaava tuli vireille vuonna 2003. Kaavaluonnos, jossa rakennus oli merkitty suojelumerkinnällä sr-3, oli nähtävillä 26.11.2013–10.1.2014. Kaavan valmistelu on yhä kesken.

Rakennus sijaitsee alueella, joka on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (Jyväskylän yliopiston alue, RKY 2009). Maakuntakaavan (vahvistettu 2018) suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti.

Rakennus on alueella, joka on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/85) nojalla valtioneuvoston päätöksellä 15.10.1992 (nro 14/561/92). 1970-luvulla valmistuneisiin rakennuksiin ei kyseisessä päätöksessä kohdistunut rakennuskohtaisia suojelumerkintöjä tai määräyksiä.

Vuonna 2010 voimaan astunut Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) edellyttää, että jos aiemmin suojeltu valtion omistama rakennus luovutetaan toiselle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pantava vireille rakennuksen suojelua koskeva asia. Keski-Suomen ELY-keskus pani suojelun vireille sen jälkeen, kun rakennusten omistajuus siirtyi 1.1.2010 lähtien Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:lle. Museovirasto on ELY-keskuksen pyytämän lausunnon yhteydessä esittänyt suojelun laajentamista kohdentamaan koko Seminaarinmäen kampusalueeseen. Näin myös Athenaeum-rakennus ja sen lähiympäristö huomioitaisiin suojelumääräyksiin (drno 055/600/2012). Asian käsittely on kesken eikä Keski-Suomen ELY-keskus ole tehnyt suojeluasiasta päätöstä.

Rakennuslupaa varten pyydettyssä launnossaan (29.5.2017) Museovirasto on katsonut, että korjaamisen lähtökohdaksi tulisi ottaa rakennuksen nykyisen julkisivuhahmon säilyttäminen. Sisätilojen osalta Museovirasto esitti, että rakennuksen arkkitehtuurille tunnusomainen materiaalipaletti ja värimaailma säilytettäisiin. Myös rakennuksen alkuperäiset irtokalusteet tulisi huomioida rakennukselle leimallisena ominaispiirteenä ja mahdollisuuksien mukaan säilyttää.

A-rakennus ja takana Historica. Kuvaaja: Ilkka Väänänen. (Avoimen tiedon keskuksen tiedemuseon valokuva-arkisto, K1932:332)

DOKUMENTOINTI

Dokumentoinnissa on seurattu ja tallennettu valokuvaamalla korjaushankkeen vaiheita kesäkuusta 2017 joulukuuhun 2018. Museovirasto on edellyttänyt, että kohteen korjauksesta on tehtävä hankkeen päätyttyä korjausraportti, josta toimitetaan kopio Museovirastoon (Museoviraston lausunto rakennuslupaan, 29.5.2017). Raportin ja dokumentointityön tarkoituksena on palvella korjaushanketta ja mahdollisia vastaavia hankkeita täydentämällä kohteen tietoja korjauksessa saadulla informaatiolla sekä jakamalla tietoa hankkeesta.

Dokumentointiraportissa on pyritty esittelemään dokumentoinnissa seurattut työvaiheet liittäen ne hankesuunnitelman ja rakennushistoriaselvityksen tietoihin sekä muihin lähtötietoihin. Rakennusosien purkusyyt on pyritty liittämään purkukuvauksen yhteyteen. Lisäksi raportissa on tuotu esille mahdollisia muita pohdittuja vaihtoehtoja puretun rakenteen korvaavuuden osalta, jos nämä ovat olleet oleellisesti esillä korjaustöiden toteutustai suunnitteluvaiheessa. Myös uudet rakenteet on esitelty ja tarvittaessa tarkemman kuvan uusista rakenneratkaisuista saa hankkeen muista asiakirjoista ja erityisesti rakennesuunnitelmista. Raportin lähteinä on käytetty rakennuksen projektipankin asiakirjoja, kokouspöytäkirjoja ja piirustuksia sekä dokumentoinnin aikana tehtyjä havaintoja ja muistiinpanoja.

Athenaeumin kellarikerroksen korjauksen dokumentoinnin teki Jaakko Holma vuosina 2011–2012. Hallintorakennuksen eli T-rakennuksen dokumentointiraportin teki Minerva Koski vuosina 2012–2014. Rakenteeltaan tämä raportti noudattaa T-rakennuksen dokumentointiraporttia. Tavoitteena on, että kaikkien neljän Sipisen suunnitteleman rakennuksen dokumentointiraportit mukailisivat samaa mallia ja olisivat keskenään luettavissa ja verrattavissa. Näin toivottavasti rakennuksien korjauksissa tehdyt muutokset sekä toimenpiteiden erot ja korjaussuunnittelun kehitys hahmottuisivat lukijoille selkeimmin.

Seuraavaksi peruskorjaukseen menevä arkkitehti Arto Sipisen suunnittelema rakennus on yliopiston pääkirjasto (B-rakennus), joka on valmistunut samanaikaisesti T-rakennuksen kanssa. Sen rakenneratkaisut ovat samantyyppiset kuin T- ja A-rakennuksessa. Myös Athenaeumin sisätilat rakennus Musica peruskorjataan lähitulevaisuudessa.

Dokumentoinnin yhteydessä kuvattu ja osin raportissa käytetty materiaali säilytetään Avoimen tiedon keskuksen tiedemuseossa ja siitä luovutetaan kopiot raportin tilaajalle Jyväskylän yliopiston Talous- ja tilapalveluille ja työmaadokumentoinnin raportista toimitetaan kopio Museovirastolle.

Arkkitehti Ari Sipinen tutkii työmaakokousta edeltävällä kierroksella laatoituksen ja ulko-oven kynnyksen toteutustapaa.

PERUSKORJAUS 2017–2018

PERUSTUKSET JA RAKENNUSRUNKO

LÄHTÖTILANNE

Rakennus on perustettu suoraan perusmaan varaan valetuille teräsbetonianturoille. Maanvastaiset seinät, hissikuilun sekä porrashuoneiden seinät ovat paikalla valettuja teräsbetoniseiniä. Palkki-pilarirunko on toteutettu paikalla valettuna teräsbetonirakenteena. Välipohjat ovat paikalla valettuja ylälaattapalkistoja. Rungossa toteutuu 7,2 m x 7,2 m ruudukkoon perustuva moduulijärjestelmä. Ulkoseinäpalkit olivat toispuolisia saapaspalkkeja, joissa olevan leuan päälle ulkoseinämuuraus tukeutui. Runkorakenteissa ei ollut näkyviä vaurioita. Alapohjat ja maanvastaisten seinien eristykset oli pääosin uusittu kellarikerroksen korjauksen yhteydessä.

PURKUTYÖT

Kantavia rakenteita ei purettu, vaan pilarit, palkit ja kantavat laatat säilytettiin. Vaikka palkeissa olevia vanhoja läpivientejä hyödynnettiin, oli palkkeihin tehtävä uusia läpivientejä talotekniikan asennuksia varten. Palkkien raudoitusten sijainnit selvitettiin rakenneskannerin avulla, jotta uusia läpivientejä tehtäessä ei katkaistaisi teräksiä.

Betonirakenteet hiekkapuhallettiin puhtaksi.

UUSI RAKENNE

Runko säilytettiin ennallaan uusia tekniikkäläpivientejä lukuun ottamatta. Rakenteet puhdistettiin ja maalattiin uudelleen. Uuden iv-kuilun kohdalla välipohjien laattoja oli tuettava teräspalkeilla uusien läpivientien runsaudesta johtuen.

Kaakkoisseinällä yläikkunoiden alapuolelle ja kulmaan asennettiin teräksinen sokkelielementtien kiinnityspalkki. Teräspalkin ympärille tuli ääneneristysvilla ja kotelointi vetäytymistilojen alueella.

Rakenneskannerilla tutkitut raudoitukset on piirretty palkkiin. Näin läpivienneille sopivat kohdat on pystytty paikantamaan.

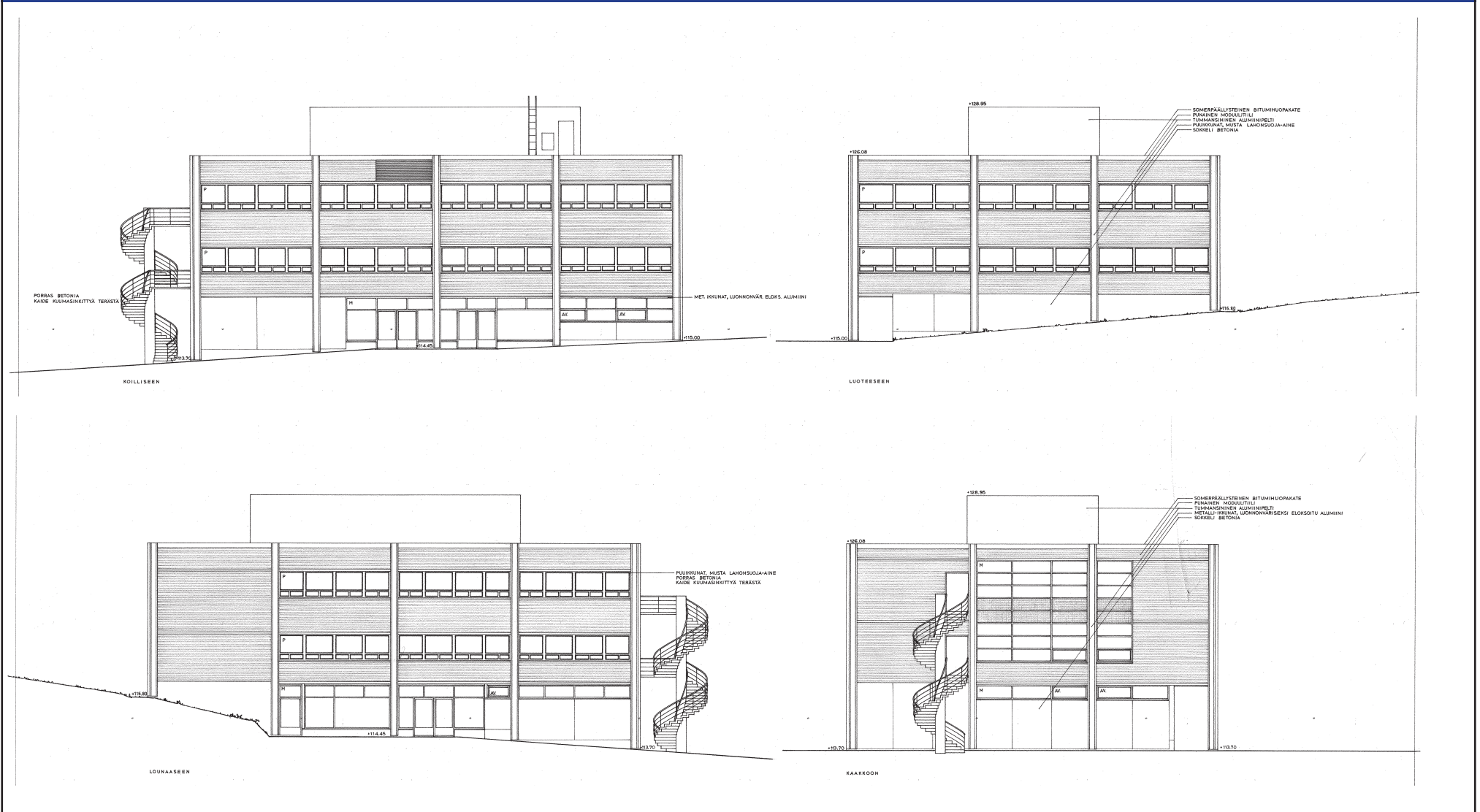
Kaakonpuoleisella seinällä ikkunoiden alapuolelle asennettu sokkelielementtien kiinnityspalkki.

Uuden iv-kuilun kohdalla välipohjan laattaa vahvistettiin teräspalkeilla.

JULKISIVUT

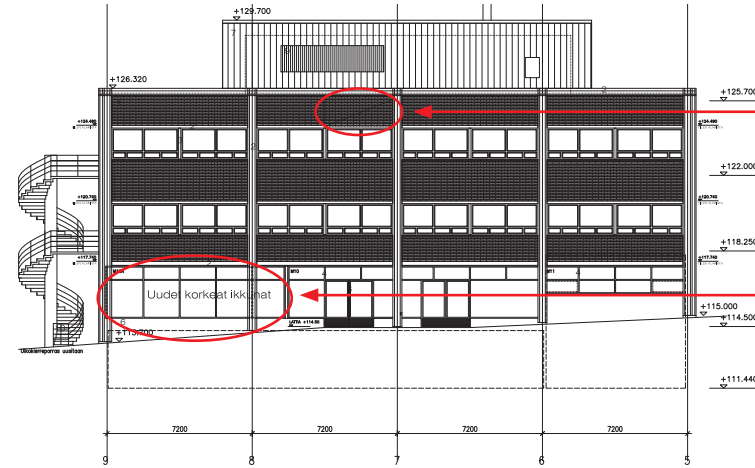
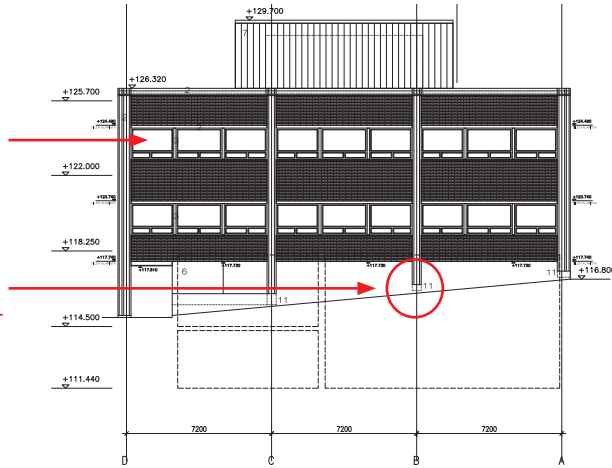
Alkuperäiset julkisivupiirustukset
Arkkitehtitoimisto Arto Sipinen Ky 1973

Peruskorjauksen julkisivupiirustukset
 Arkkitehtitoimisto Sipinen Oy 2018

Puuikkunat uusittiin.

Sokkelia on korotettu eikä pilareiden peltiverhous alayhtä alhaalta kuin alkujaan.

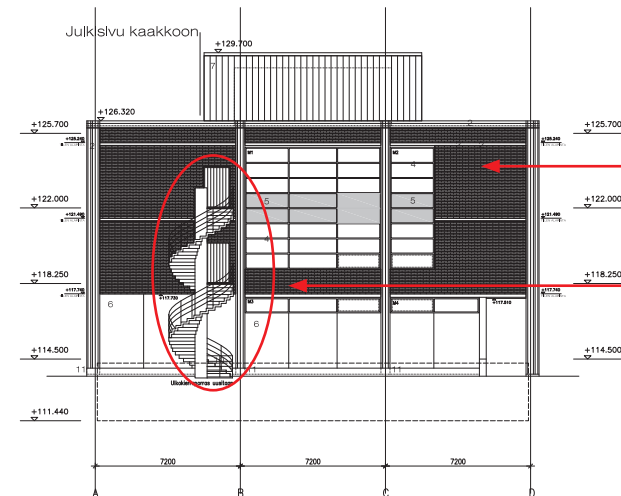
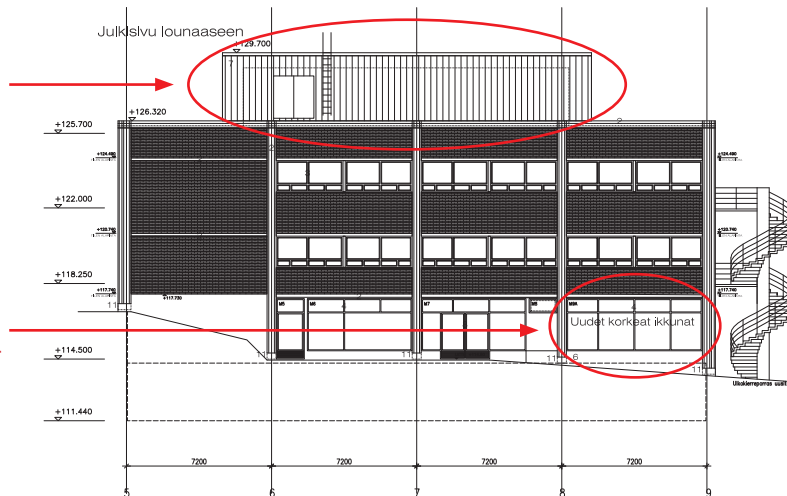
Alkuperäinen tuloilmasäleikkö muurattiin umpeen.

Betonielementtiseinä paikalle tuli uudet ikkunat.

Peltiverhokset uusittiin.

Uusi katto-konehuone on aiempaa suurempi.

Yläikkunat muutettiin korkeiksi ikkunoiksi.

Kaikki julkisivujen muuraukset ja lämmöneristeet uusittiin.

Kierreporras rakennettiin uudelleen porrasedementistä.

JULKISIVUT ENNEN PERUSKORJAUSTA

Julkisivu koilliseen

Julkisivu kaakkoon

Julkisivu lounaaseen

Julkisivu luoteeseen

JULKISIVUT PERUSKORJAUKSEN JÄLKEEN

Julkisivu koilliseen

Julkisivu kaakkoon

Julkisivu lounaaseen

Julkisivu luoteeseen

ULKOPORRAS

LÄHTÖTILANNE

Rakennuksen kaakkoisivulla oli rakennusrungon ulkopuolinen poistumistie-kierreporras. Portaat olivat teräsbetonirakenteiset ja tukeutuivat keskipilariin ja tasolaattojen kautta seiniin. Porras oli pinnoitettu ohutrappauksella ja kaiteet oli kannatettu kantaviin laattoihin sekä porrarakenteisiin. Varhaisten luonnossuunnitelmien mukaan portaiden ympärille oli tarkoitus rakentaa porrashuone teräksestä ja lasista, mutta kustannusten karsimisesta johtuen porrashuone jäi toteuttamatta.

Kellarin korjaustöiden yhteydessä myös portaiden keskipilarin antura oli kaivettu esiin ja sen ympäriltä oli poistettu muottilaudat. Portaille ei tehty tällöin muita toimenpiteitä.

VAIHTOEHDOT

Vuonna 2014 kierreportaille tehtiin kuntotutkimus. Tutkimuksessa todettiin portaiden rappauksien halkeilleen ja hilseilleen. Lisäksi myös betoni oli lohkeillut ja osa raudoitusteräksistä oli näin paljastunut. Koputustesteissä paljastui paljon kopoalueita ja lohkeilevia betonialueita. Porauslierönäytteiden avulla portaissa havaittiin pitkälle edennyttä rapautumaa ja teräksien tutkimuksissa korroosioaurioita. Ohuthienäytteiden perusteella betonin kunto oli hyvä. Portaiden kaiteet eivät enää olleet turvalliset.

Kierreporras oli alun perin tarkoitus säilyttää ja korjata siinä olevat korroosioauriot. Myöhemmin portaiden kunto todettiin kuitenkin niin huonoksi, että se päätettiin uusida kokonaan.

PURKUTYÖT

Portaat purettiin heti rakennustöiden alkuvaiheessa 23.–24.8.2017. Vanha antura jätettiin ensin paikoilleen, mutta purettiin vuotta myöhemmin, kun uuden portaan kokoaminen alkoi olla ajankohtaista.

UUSI RAKENNE

Vanhan anturan tilalle valettiin uusi, aiempaa suurempi antura. Uusi kierreporras koottiin paikalleen keskipilariporraselementeistä, jotka oli tilattu vanhan portaan mittojen mukaan. Ennen toteutusta varmistettiin, että toteutustapa sopi rakennusvalvonnalle ja Museovirastolle. Keskipilari täytettiin betonilla ja pilarin yläpää on paikallavalettu. Tasoaskelmien saumat juotettiin juotosbetonilla. Porraskelmat ja tasot pinnoitettiin elastisella pinnoitteella. Reunat, alapuoli ja pilari tasoitettiin.

Portaiden kaiteet toteutettiin alkuperäisen näköisinä. Portaiden alaosaan lisättiin turvaportti.

Erilaisesta toteutustavasta johtuen portaiden ulkonäkö muuttui hieman alkuperäiseen nähden. Suurin ero on nähtävissä portaiden askelmista, mutta yleisvaikutelmaltaan uusi porraskelma vastaa hyvin alkuperäistä kierreporrasta.

Kierreportaat ennen peruskorjauksen alkua.

Portaiden askelmissa olevia vaurioita.

Portaiden purkaminen oli peruskorjauksen ensimmäisiä työvaiheita.

Portaiden vanhan anturan esiin kaivaminen.

Uudet porraselementit ovat saapuneet työmaalle.

Uuden kierreportaan kokoaminen.

Uudet porraskelmat ovat hieman erilaiset vanhaan verrattuna.

Uusi kierporras. Portaisiin lisättiin alas turvaportti.

SOKKELIT

LÄHTÖTIEDOT

Rakennuksen sokkelit ovat betonirakenteisia ja muottibetonipintaisia. Niiden mineraalivillaeeristeellä toteutettu sokkelihalkaisu ulottui noin 0,5 m maanpinnan alapuolelle. Kellarin korjauksessa vuosina 2011–2012 maanvastaiset kellarin seinät kaivettiin esiin, vanhat muottilauδοitukset poistettiin, seinät veden- ja lämmöneristettiin ulkopuolelta ja salaojat uusittiin. Sokkelihalkaisuja ei tällöin ollut uusittu.

Eristehalkaisulla toteutettu rakenne jatkui maanpinnan yläpuolella aina ikkunoiden alapintaan saakka.

PURKUTYÖT

Eristehalkaisut purettiin keväällä 2018. Sokkelipurkuja sekä muita ensimmäisen kerroksen tasolla tehtäviä seinäkorjauksia varten rakennuksen ympärille rakennettiin yhden kerroksen korkuinen sääsuoja, sillä varsinainen sääsuoja oli poistettu vesikattotöiden valmistuttua. Rakennuksen seinustat kaivettiin auki sokkelihalkaisun alapinnasta noin puoli metriä alemmas kellarin peruskorjauksessa asennettuihin eristeisiin asti. Eristehalkaisun betonikuori sekä vanha lämmöneriste (vuorivilla) purettiin. Pinta puhdistettiin.

UUSI RAKENNE

Maanalaisiin sokkelihalkaisuihin tuli uudeksi lämmöneristeeksi XPS-levy (70 mm). Maanpäällisissä osissa eristeeksi asennettiin palosuojattu polyuretaanilevy (80 mm). Eristeen ja uuden sokkelikuoren väliin jätettiin ilmarako. Uusi betoninen sokkelikuori valettiin puretun halkaisun tasosta ikkuna- ja oviaukkojen tasoon. Maanpinnan alapuolisiin osiin tuli vedeneristeeksi bitumikermi, joka ulotettiin noin 50 cm kellarikerroksen vuonna 2012 asennetun vedeneristeen päälle.

Sokkelia korotettiin seinustoilla, joilla on betonielementti tai valettu kuorielementti.

Sokkelihalkaisun purkaminen: betoninen ulkokuori purettu, villaeriste näkyvillä.

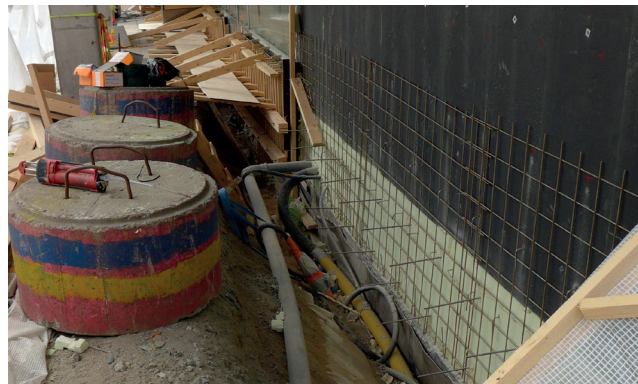
Ikkunan alapuolisen seinärakenteen purkaminen koillissivulla.

Seinärakenne on purettu muurattuun sisäkuoreen saakka. Laastipurseiden hionta seinän tasoon on aloitettu.

Joidenkin ikkunoiden alapuolinen rakenne purkautui kokonaan sokkelien korjauksen yhteydessä.

Sokkelin ja seinärakenteen erilaiset lämmöneristeet.

Sokkelin ulkokuoren valumuotteja.

Uusi valettu betoninen ulkokuori.

Ikkunoiden alapuolinen sokkeli lounaanpuoleisella sivulla.

Uusi sokkeli ja ikkunoiden alapuolinen seinärakenne.

ULKOSEINÄRAKENNE - TIILIMUURATUT JULKISIVUT

LÄHTÖTILANNE

Poltetuista tiilistä puhtaaksi muurattuja julkisivuja on kahdessa ylimmässä kerroksessa. Julkisivun tiilet olivat paikoitellen pakkasrapautuneet. Eniten rapaumavaurioita oli kaakonpuoleisella sivulla. Vuosina 2008–2009 julkisivun vaurioituneita tiiliä oli purettu tällä sivulla kahdelta alueelta, eristemateriaali vaihdettu uuteen ja puretut alueet muurattu uudella tiilellä. Valtaosan vaurioista todettiin tällöin johtuvan liian lyhyestä vesipelistä. Korjatut alueet erottuivat julkisivussa korjauksen alkaessa, mutta eivät silmiinpistävästi.

Ulkoseinän rakenne ikkunoiden alapuolella oli ulkopuolelta lukien: 85 mm punatiilimuuraus, 100 mm mineraalivilla ja 85 mm kalkkihiekkatiilimuuraus. Ikkunoiden yläpuolella oli leuallinen betonipalkki eli ns. saapaspalkki, jonka leuan päällä seinän ulkokuoren tiilimuuraus lepäsi. Ulkoseinien rakenteessa ei ollut tuuletusrakoa ja saapaspalkki muodosti kylmäsilan.

Korkeassa ja räystäättömässä rakennuksessa puolen kiven tiilimuurausta pidettiin liian ohuena estämään viistosateen tunkeutuminen eristekerrokseen. T-rakennuksen tutkimuksissa mineraalivillassa oli havaittu mikrobivaurioita. Rakennuksen lämmöneristävyys (u-arvo) oli alle puolet nykyvaatimusten edellyttämästä tasosta.

PURKUTYÖT

Ulkoseinien rakenne purettiin sisäosan tiilimuuraukseen ja betonipalkkeihin asti. Valtaosa mineraalivilloista oli vuorivillaa, mutta paikoitellen oli käytetty myös lasivillaa. Villoissa oli nähtävissä ilmavuodoista johtuvia mustuneita alueita rakenteiden liittymäkohtien alueilla. Ylimmän ikkunarivin yläpuolella villaeristeen päällä oli lisäksi asbestia sisältävää kuitusementtilevyä. Sisäkuoren muurauksen laastisaumojen valumat tasattiin ja tiilimuurit hiekkapuhallettiin.

Ikkunoiden yläpuolilla olevien saapaspalkkien leuat sahattiin kylmäsilan katkaisemiseksi. Betonirakenteissa olevat puiset välkkeet poistettiin.

UUSI RAKENNE

T-rakennuksen korjauksessa oli tutkittu paljon julkisivun korjausperiaatetta. Tätä varten oli tehty useita mallirakenteita. Näin ollen A-rakennuksen kohdalla ei enää pohdittu esimerkiksi tiililaattaelementtien käyttämistä, vaan julkisivun korjaus toteutettiin T-rakennuksen tavoin muuraamalla ulkokuori moduulitiilestä.

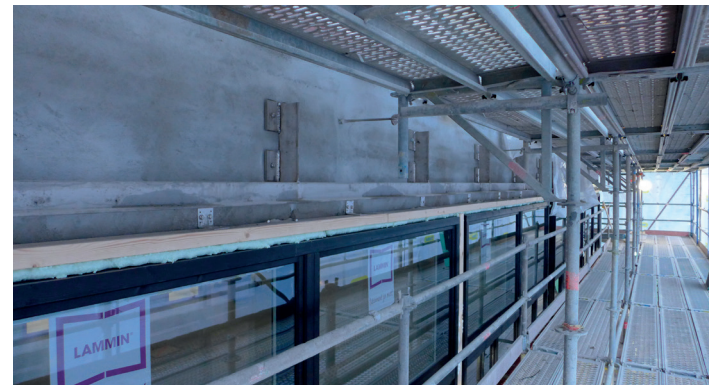
Uudeksi tiileksi valittiin Lappila R-punainen (Wienerberger Oy). Samoja tiiliä oli käytetty T-rakennuksessa, sillä ne olivat nykyisin valmistuksessa olevista tiilistä väreiltään ja kokonaisvaikutelmaltaan lähimpänä vanhoja tiiliä. Tiilien joukossa oli jonkin verran hyvin tummia tiiliä, jotka valikoitiin pois. Sauma toteutettiin alkuperäisen mallin mukaan 2 mm sisään painettuna tasasauvana ja limityksenä on alkuperäisen muurauksen tavoin puolen kiven juoksulimitys. Ennen muuraustöiden aloittamista toteutettiin mallimuuraus.

Puhdistettu sisämuuraus ruiskutasoitettiin. Ulkoseinien eristemateriaalit ovat hieman erilaiset kuin T-rakennuksessa. Athenaeumissa ei käytetty ollenkaan mineraalivillaa, vaan eristeeksi tuli 100 mm:n paksuinen polyuretaanilevy, jonka päällä on palosuojaus. Julkisivumuurauksen ja eristeen väliin jätettiin 30 mm:n ilmarako, jota kautta tiilimuurauksen läpi päässyt vesi pääsee valumaan pois seinä rakenteesta ja muuraus kuivuu kosteuden pääsemättä syvemmälle rakenteisiin. Koska saapaspalkin leuka oli poistettu, tiilimuuraus kannatettiin ruostumattomasta teräksestä valmistettujen kannakkeiden vaaraan. Muuraus kiinnitettiin seinärunkoon muuraussiteillä ja muuraus raudoitettiin. Uudesta seinä rakenteesta tuli 30 mm aiempaa paksumpi.

Ulkokuoren toteutus käsin moduulitiilestä muuraamalla tuki suojelullista näkökulmaa, sillä muut T-rakennuksen kohdalla harkitut toteutusratkaisut olisivat muuttaneet rakennuksen ulkonäköä merkittävästi. Tummiin tiilien valikoiminen pois on onnistunut T-rakennusta paremmin, sillä A-rakennuksen muuraus on väritykseltään tasaisempi ja vastaa paremmin alkuperäistä seinäpintaa.

Ulkoseinien purkutyöt ja kaikki vanhat kerrokset näkyvissä: ulkomuuraus, mineraalivilla, ikkunoiden puiset tukirakenteet ja sisäpuolinen muuraus.

Saapaspalkin leuan korvaava terästuki sekä uudet puiset ikkunat.

Ulkoseinän muurausta. Palosuoja- ja eristelevyn ja tiilimuurauksen väliin jätettiin tuuletusrako.

Seinän yläosassa oli lisäksi kuitusementtilevyä ulkomuurauksen ja eristeen välissä. Ylhäällä puiset räystärakenteet.

Saapaspalkkien leuat on sahattu ja pinta hiekkapuhallettu. Pinnalle ruiskutetaan tasoitekerrosta.

Valmista tiilistä muurattua julkisivua.

ULKOSEINÄRAKENNE - BETONIELEMENTTIRAKENNE

LÄHTÖTILANNE

Ensimmäisen kerroksen ulkoseinistä osa oli betonielementtirakenteisia. Betonielementtiseinien rakenne oli ulkoa lukien: 80 mm kuorielementti, noin 100 mm mineraalivilla ja 130 mm teräsbetoni- tai tiiliseinä. Rakenteessa ei ollut tuuletusrakoa. Betonipinnoissa näkyi ruostuneita teräksiä, murtumia, huonokuntoisia saumauksia ja epäsiistejä paikkauksia.

PURKUTYÖT

Kaikki vanhat kuorielementit purettiin sisempään seinärakenteeseen asti vanhan lämmöneristeen poistamiseksi ja ulkoseinän lämmöneristävyuden parantamiseksi. Vanha sisäpuolinen betoni/tiiliseinä puhdistettiin hiekkapuhaltamalla. Vanhat kiinnikkeet katkaistiin sahaamalla.

UUSI RAKENNE

Uusia kuoribetonielementtejä tuli samoille alueille kuin alun perin eli koko kaakkoispuolelle, lounaanpuoleisella julkisivulla yhden yläikkunan alapuolelle ja luoteen puolella sisäänvedon puoleiseen kulmaan. Koillisenpuoleisessa julkisivussa alkujaan olleet elementit jäivät pois niiden paikalle tulleiden uusien ikkunoiden takia. Alkuperäiset elementit olivat ulottuneet lähes maanpinnan tasoon asti, jolloin sokkeli jäi liian matalaksi. Nyt sokkeleita korotettiin ja elementtien alareunat nousivat noin 300 mm ylempäs verrattuna alkuperäiseen.

Tiiliseinistä hiottiin vanhat laastipurseet pois. Vanhan betoni/tiiliseinän pinta oikaisurapattiin. Uudeksi lämmöneristeeksi tuli 100 mm:n paksuinen polyuretaanilevy, jossa on palosuojapinta. Eristeen ja uuden teräsbetonisen kuorielementin (100 mm) väliin tuli 20 mm:n tuuletettu ilmarako. Kuorielementtien paksuutta kasvatettiin vaurioitumisriskin pienentämiseksi. Elementtien saumoihin tuli tuuletusputket. Kaakkoispuolella elementtien kiinnitystä varten sisäpuolelle lisättiin yläikkunoiden alle ja itäkulmaan teräspalkit.

Kaakkoissivulla sisäkuoren tiilipintaa on aloitettu tasoittamaan poistamalla laastipurseita. Kiinnikkeitä on vielä poistamatta.

Kaakkoissivulla tiilipintaan on tehty oikaisurappaus.

Kaakkoissivun valmiit betonielementtipinnat. Sokkeli on aiempaa korkeampi.

Koillissivulla elementtien purkua. Niiden paikalle tuli korkeat ikkunat.

Elementin purkua luoteenpuoleisella sivulla.

Luoteenpuoleisen sivun uudet elementit, joiden alareunaa on nostettu ylemmäs aiemmasta.

Itäkulmassa näkyy elementtiseinän rakenne ennen kulmaelementin asentamista. Kuvaa-ja: Riikka Mäkipelkola

ULKOSEINÄRAKENNE - BETONIRAKENNE

LÄHTÖTILANNE

Kaksikerroksisen (0.–1. kerros) av-studion kohdalla ulkoseinärakenne poikkesi muusta rakennuksesta. Studion sisäpuolinen seinärakenne oli korjattu vuosina 2011–2012 toteutetussa kellarin peruskorjauksessa samoin kuin maanalaisten osien ulkopuolinen veden- ja lämmöneristys. Vuosien 2017–2018 peruskorjauksessa toteutettiin maanpäällisten betoniseinien ulkopinnan korjaus ja kasvatus.

Betonipinnoissa näkyi ruostuneita teräksiä, murtumia, huonokuntoisia saumauksia ja epäsiistejä paikkauksia.

PURKUTYÖT

Betoniseinän ulkopinta piikattiin noin 30 mm:n syvyydeltä pois. Näkyviin tulleet teräkset puhdistettiin.

Kasvatettavan betoniseinän yläosasta sekä alueelle osuvien pilarien peltiverhosten ympäriltä löytyi purettaessa eristehalkaisurakenne, jota ei ollut alkuperäisissä rakennepiirustuksissa. Betonikuoren alla oli pahvi- ja mineraalivillaeristeet, jotka poistettiin.

UUSI RAKENNE

Uuden betonipinnan valu toteutettiin painevaluna. Vanha betonipinta karhennettiin ennen uuden ruostumattoman teräsverkon kiinnitystä tartunnoin. Valettavan alueen yläosassa polyuretaanilevyn pinnalle asennettiin lisäksi pieliteräs raudoitusten alle. Painevalun paksuus oli noin 60 mm, jolloin seinän paksuus kasvoi 30 mm vastaten näin uudelleen muurattujen tiiliseinien paksuutta.

Valussa olevia suurimpia muottipullistumia, levyrajoja ja koloja paikattiin ja tasoitettiin. Pinnasta ei kuitenkaan tehty aivan tasaista, sillä alkuperäisessä seinässä oli ollut näkyvissä muottilaudoitettu pinta.

Pilareiden kohdalle toteutettiin eristehalkaisu XPS-eristelevyllä.

Studion betonirakenteiset maanpinnan yläpuoliset seinät ennen peruskorjausta.

Seinien pinta piikattiin ja vanhat esiin tulleet teräkset puhdistettiin.

Pilariverhousten alueella oli vanha kovalevy ja villaaeriste.

Pilaripellitysten ympärille tehtiin sokkelihalkaisun kaltainen rakenne.

Seinän valumuotit. Kuvaaja: Riikka Mäkipelkola

Uusi valettu betonipinta, jossa on alkuperäiseen nähden liikaa muottilaudoituksen pullistumia ja kiinnikkeiden reikiä.

Studion maanpäälliset seinät peruskorjauksen jälkeen.

PUURAKENTEISET ULKOIKKUNAT

LÄHTÖTILANNE

Toisen ja kolmannen kerroksen ikkunat olivat puurunkoisia, 2-puitteisia, 2-lasisia ja kuultokäsitelty mustiksi. Ikkunarivit ulottuivat pilarista pilariin. Rakennuksen pitkällä sivuilla jokaisessa pilarivälissä oli neljä, lyhyellä luoteenpuoleisella sivulla kolme ikkunaa. Jokainen ikkuna muodostuu isosta yläruudusta ja kahdesta pienestä alaruudusta. Laidoilla olevat ikkunat ovat hieman kapeammat. Joka toinen pieni ikkunaruuu on toiminut tuuletusikkunana. Osassa ikkunoista oli sälekaihtimet.

VAIHTOEHDOT JA PURKUTYÖT

Vanhojen puuikkunoiden säilyttämistä ja uusimista oli punnittu T-rakennuksen peruskorjauksen yhteydessä. Ikkunat olisivat olleet kunnostamiskelpoiset, mutta kunnostamisella ei olisi saatu karmi- ja puiteväleihin tarvittavaa tiiveyttä eikä näin parannettua sisätilojen olosuhteita riittävästi asetettuun tavoitteeseen nähden. Lisäksi lisälasi olisi vaatinut rakenteen vahvistamista. Näin T-rakennuksella oli päädytty ikkunoiden uusimiseen ja A-rakennuksella jatkettiin samalla linjalla: kaikki puuikkunat purettiin karmeineen, samoin niiden puiset tukirakenteet, jotka oli pultattu kiinni sisäpuolen tiiliin.

Suunnittelupöytäkirjojen mukaan käyttäjän edustaja oli toivonut ikkunoiden olevan kiinteitä, eristyslasisia ikkunoita ylläpidon helpottamiseksi. Tämä vaihtoehto jouduttiin kuitenkin hylkäämään, sillä ikkunat olisivat tällöin poikenneet ulkonäöltään sekä alkuperäisistä että T-rakennukseen jo asennetuista ikkunoista. Lisäksi perusteluissa kerrottiin, että avattaviin ikkunoihin oli toteutettavissa parempi u-arvo ja ääneneristävyys, minkä lisäksi lasien väliin sijoitettavat sälekaihtimet estävät lämmönsiirtoa sisälle huomattavasti paremmin kuin sisäpuoliset kaihtimet, jotka myös pölyntyvät herkemmin.

UUSI RAKENNE

Uudet ikkunat tilattiin samanlaisella puitejaolla ja profiililla kuin mitä vanhoissa oli ollut. Uudet ikkunat ovat alkuperäisten tavoin mustaksi käsiteltyä puuta. Puuikkunoiden ulkopuitteen alin osa tehtiin alkuperäisestä poiketen alumiinista. Museovirasto hyväksyi tämän muutoksen.

Aurinkoisilla sivuilla ulkopuitteen lasin sisäpintaan tuli auringonsuojapainoite. Sisäpuitteen lasi muutettiin kaksilasiseksi eristyslaselementiksi, jonka sisälasi on selektiivilasia. Lasien väliin asennettavan sälekaihtimen väriksi valittiin valkoinen. Ikkunoita ei enää käytetä tuuletukseen, joten kiinteiden painikkeiden sijaan kaikki painikkeet on toteutettu irtopainikkeina.

Puiset ulkoikkunat ennen peruskorjauksen alkua. Pintavaurioita lukuun ottamatta ikkunat olivat hyväkuntoiset.

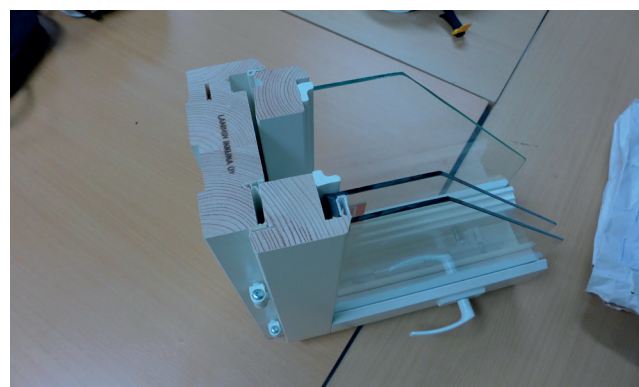
Vanha ikkuna. Pilarin vieressä olevat ikkunat olivat hieman keskimmäisiä kapeampia, minkä huomaa pienistä ruuduista.

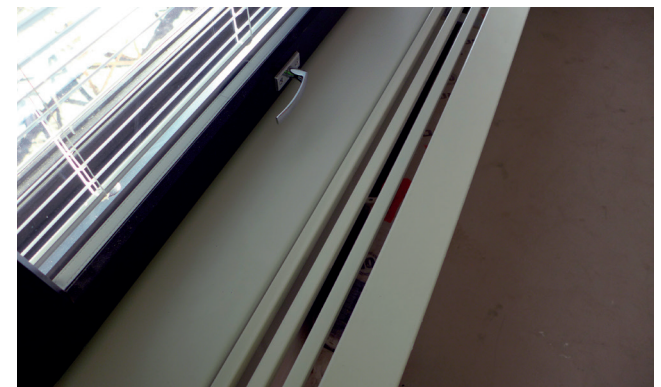
Uudet ikkunat peruskorjauksen jälkeen lounaanpuoleisella sivulla.

Uudet ikkunat peruskorjauksen jälkeen.

Ikkunamalli. Lopulliset ikkunat olivat mustia.

Valkoinen puinen ikkunapenkki, valkoinen johtokanava sekä niiden välinen ritilä.

METALLIRAKENTEISET IKKUNAT JA ULKO-OVET

LÄHTÖTILANNE

Rakennuksen ensimmäisen kerroksen ikkunat, jotka ovat joko yläikkunoita tai koko seinän korkuisia lasiseiniä, ovat teräsprofilirunkoiset. Teräsikkunoihin kuului umpilasioita, kiinteitä lasiosia ja avattavia ikkunoita. Teräsprofilirungot ovat siniseksi maalatut ja niiden ulkopuoliset ikkunalistat (lasituslistat) ovat luonnonväristä anodisoitua alumiinia. Osa ikkunaelementeistä oli vaurioitunut, mikä näkyi ikkunan sameutena.

Rakennuksen kaakkoissivulla on suuri teräsrunkoinen ikkunaseinä ulottuen toisesta kerroksesta kolmanteen. Tämä metallirunkoinen osa julkisivua on merkittävä arkkitehtoninen elementti Seminaarinkadun suuntaan. Sen välipohjan kohdalle osuvien lasien takana olevat värilliset Luja-levyt olivat haahtuneet valkoisiksi.

Teräsrunkoisia ja lasiaukollisia ulko-ovia oli kahdella pitkällä julkisivulla.

PURKUTYÖT

Ikkunoiden teräsrungot säilytettiin paikoillaan koko korjauksen ajan. Ikkunan saapaspalkkien kärkiä katkaistessa ja ikkunan alapuolisia rakenteita purettaessa osa runkojen kiinnityksistä menetettiin ja ne korvattiin uusilla kiinnikkeillä.

Ikkunoiden yläpuolelta poistettiin seinärakenne, jossa oli kuitusementtilevy, mineraalivillaeriste, vanhat puurakenteet ja sisäpuolen pintamateriaalina ollut maalattu levy.

Kaakkoissivun lasiseinässä oli välipohjan kohdalle osuvassa lasirivissä seuraava rakenne: lankalasi, värillinen Luja-levy, mineraalivilla, puurakenteet ja betoni. Sen yläpuolella kolmannen kerroksen alaosassa puolestaan oli lankalasi, värillinen Luja-levy, mineraalivilla sekä puurakenteet ja maalattu lasilevy. Lastulevypinnassa oli lämpöpatterit. Nämä rakenteet purettiin.

Ulko-ovet poistettiin ja vanhat saranat sahattiin pois metallirungosta.

UUSI RAKENNE

Teräsrungot säilytettiin ja ne puhdistettiin sekä maalattiin. Lasit ja kiinnitystarvikkeet uusittiin. Koska seinien paksuus kasvoi 30 mm, jäivät teräsrungot saman verran syvennykseen. Runkoja ei siirretty, sillä siirto olisi vaatinut lisäeristystä. Ensimmäisen kerroksen ikkunoiden yläpuolisen seinän uudeksi rakenteeksi tuli sisältä ulos lukien kuitusementtilevy 9 mm, höyrynsulku-muovi, polyuretaanieriste 100 mm ja tuulensuojamineraalivillalevy 50 mm.

Ikkunarunko tiivistettiin seinärakenteisiin ja muihin liitosrakenteisiin. Sauman täytteenä käytettiin polyuretaanivaahtoa ja sisäpuolella saumanauhaa ja elastista kittiä. Pintalistoituksia vältettiin, mutta yhdessä kaakkoissivun ikkunassa on metallinen peitelista pystysaumassa, sillä rungon ja seinän välinen rako oli liian leveä kitillä peitettäväksi. Ulkopuolella saumat tiivistettiin vedenpitäviksi 2-komponenttisaumamassalla ja pellillä.

Vanhat kaksilasiset eristyslaselementit korvattiin kolmilasisilla argontäyteisillä lasielementeillä. Ensimmäisen kerroksen ikkunoihin ja lasiseiniin tuli murransuojalasit. Kaikkien metalli-ikkunoiden uloimmat lasit ovat karkaistuja selektiivilaseja, joissa on auringonsuojapinnoitus. Uudet lasituslistat ovat vanhojen tavoin syviä U-listoja, joiden väri on anodisoitu vaalea alumiininharmaa. Avattavien ikkunoiden painikkeet muutettiin irtopainikkeiksi, koska kyseisiä ikkunoita ei enää saa käyttää tuuletukseen.

Välipohjan yläpuolelle tuli uudeksi rakenteeksi ulkoa lukien: lankalasi, tuuletettu ilmarako, sininen tuulensuojalevy, 50+50 mm polyuretaanieristelevy. Sisäpuolella pintamateriaaliksi tuli valkoinen Luja-levy. Välipohjan betonirakenteen kohdalla rakenne oli vastaavanlainen, mutta lämmöneristepaksuus on 50 mm.

Uusiin ulko-oviin tuli selektiiviset eristyslaselementit. Molemmat lasit ovat kirkkaita, toinen laseista on karkaistua turvalasia. Sekä karmiin että ovilehteen tuli kylmäkatko. Molemmilla puolilla ovea on potkupellit. Ulko-ovet on varustettu oviverhopuhalluksella.

Kaakkoissivun lasiseinä ja valkoiksi haalistuneet, alkujaan siniset levyt lankalasin takana.

Teräsrunkojen kiinnikkeitä. Saapasalkin leuan sahausessa menetettyjä kiinnikkeitä on korvattu uusilla.

Lounaanpuoleinen sisäänkäynti. Osa ikkunoista on sameita lasielementin vaurioitumisen takia.

Kaakkoissivun lasiseinän välipohjan kohdalle osuivien lankalaserivien purkaminen.

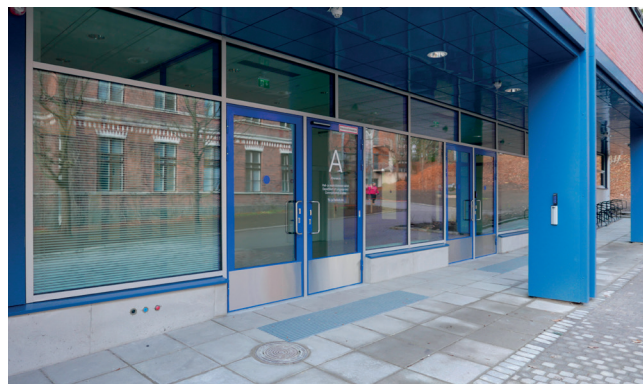
Välipohjan kohdalle laitettuja uusia eristeitä.

Lounaanpuoleinen sisäänkäynti korjauksen jälkeen.

Ikkunan ja sisämuurauksen välinen rako on tässä kohdin niin suuri, että se oli peitettävä listalla (kiinnitys kesken).

Pääsisäänkäynti korjauksen jälkeen. Oven vasemmalla puolella uusia ikkunoita.

Kaakkoissivun lasiseinä korjauksen jälkeen. Alkuperäiset värit on palautettu haalistuneille alueille.

ULKOSEINÄPELLITYKSET

LÄHTÖTILANNE

Julkisivuissa oli käytetty sinistä peltiverhousta pilareissa, ikkunoiden otsapelleissa, vesipelleissä sekä räystäsrakenteissa. Peltiverhoukset korostavat rakennuksen pilari-palkkirakennetta muodostamalla julkisivuun ruudukon. Pelti oli siniseksi lakattua alumiinia, jonka väri oli vuosikymmenten kuluessa haalistunut harmaaksi. Alkuperäiseen värivalintaan ovat vaikuttaneet seminaarinaikaisten rakennusten räystäskoristeet.

Pilareiden verhoukset ulottuivat sokkelista räystäään yläreunaan asti eli koko julkisivukorkeuden. Vanhat pellitykset oli toteutettu puskusaumoilla päältä päin tehdyllä ruuvauksella. Ikkunoiden vesipelleissä oli puutteellisia kallistuksia ja osa julkisivujen vaurioista oli aiheutunut liian lyhyestä vesipelistä.

PURKUTYÖT

Kaikki peltiverhoukset purettiin. Pilareiden verhouksien takana oli kuitusementtilevy, tukipuut, joiden avulla pilareiden muoto oli toteutettu sekä eristeenä mineraalivillaa. Villassa oli ilmavuodoista aiheutuneita tummentumia. Av-studion seinillä pilareiden ympärillä oli sokkelihalkaisu, jossa oli mineraalivillaa ja rakennuslevyä/pahvia.

UUSI RAKENNE

Uudet peltiverhoukset toteutettiin noudattaen alkuperäisen verhouksen yksityiskohtia. Eristeeksi asennettiin palosuojapinnoitettua polyuretaanilevyä. Seinien rakennepaksuuden kasvu huomioitiin liittymäkohdissa ja tiilimuurauksen ja verhouksen liittymissä käytettiin harmaata saumausmassaa. Pilareissa peltien saumat toteutettiin limittäen 30 mm, saumaan laitettiin liimamassa ja päälle tehtiin mekaaninen kiinnitys. Uusi pelti oli alkuperäiseen sävyyn käsiteltyä pvdf-pinnoitettua teräspeltiä.

Pilareiden peltiverhous oli aiemmin ulottunut lähes maanpinnan tasoon. Sokkeleiden korotuksen myötä myös pellitysten alareunaa nostettiin 30 mm verrattuna aiempaan.

Ikkunoiden yläpuolella sininen pelti oli peittänyt saapaspalkin otsan. Jotta ikkunan yläpuoli voitaisiin toteuttaa alkuperäisen näköisenä, pois sahattu otsa korvattiin puurakenteella.

Vesipelleissä havaitut puutteet huomioitiin pellitysten toteutuksessa niin, etteivät ne tulevaisuudessa aiheuttaisi vaurioita.

Pilarin vanha peltiverhous ja peltien sauman alkuperäinen toteutustapa.

Uuden pilaripellityksen rakenne. Kuvaaja: Riikka Mäkipelkola

Saumattut ja valmiit pilarin ja "saapasalkkien otsien" peltiverhoukset.

Valmiin kulmapilarin pellityksen alareunaa on nostettu aiempaan verrattuna.

Kulman pilarin vanhat puurakenteet näkyvät hyvin katolta otetussa kuvassa.

Ikkunan yläpuolisen betoniotsan pellitys sekä otsan korvannut uusi puurakenne.

Räystään uusi pellitys.

SISÄÄNKÄYNTIARKADI

LÄHTÖTILANNE

Rakennuksen koillisenpuoleisen julkisivun ensimmäinen kerros on sisäänvedetty, jolloin sen kohdalle muodostuu koko rakennuksen levyinen arkadiaihe. Sisäänvedon kohdalla on rakennuksen pääsisäänkäynnit.

Sisäänvedon alaslasku oli verhoiltu sinisillä peltikaseteilla. Alaslaskuun oli upotettu valaisimet, joista osasta puuttui varjostinrenkaat. Ikkunoiden yläpuolinen seinä jää alaslaskun sisään.

PURKUTYÖT

Alaslasku purettiin toisen kerroksen betoniseen lattiaholviin saakka. Peltikasettien yläpuolella oli asbestia sisältävät sementtikuitulevyt, puurakenteet ja niihin kiinnitetyt vanhat valaisimet sekä mineraalivillaeriste. Betonipinta hiekkapuhallettiin puhtaaksi.

UUSI RAKENNE

Uudeksi lämmöneristeeksi asennettiin kaksinkertainen polyuretaanilevy (2 x 120 mm), jonka molemmilla pinoilla on alumiinilaminointi. Levyt asennettiin limittäin. Niiden alapuolelle asennettiin tuulensuojamineraalivillalevytys (50 mm), jonka saumat teipattiin. Puukoolauksen kiinnitykseen käytettiin eristekerroksien läpi menevää betonilaattaan upotettua ja injektoitua kierretankoa. Puurakenteisiin toteutettiin tuuletusväli (puurakenne ja tuuletusväli yhteensä 175 mm).

Betonipalkkien kohdalla rakenteeksi tuli palosuojapinnoitettu polyuretaanilevy (30 mm) ja kuitusementtilevy (4 mm), tuuletusväli ja peltikasetti.

Alaslaskun peltiverhous toteutettiin mahdollisimman lähelle alkuperäistä sävyä käsitellyistä alumiinikaseteista. Uusien kasettien pinta on kiiltävämpi kuin vanhojen ennen korjausta.

Uusien upotettujen valaisinten paikka poikkeaa aiemmasta. Aiemmin kukin valaisin osui kasettien rajakohtaan, nyt se on sijoitettu kasetin keskelle

kauemmaksi ensimmäisen kerroksen ulkoseinästä. Uusissa valaisimissa ei ole metallisia varjostinrenkaita vaan läpinäkyvä muovikupu.

Sisäänvedon katon peltivuoraus ja alkuperäiset upotetut valaisimet.

Kaikki rakenteet on purettu pois. Pinta hiekkapuhallettiin puhtaaksi.

Uudet peltikasetit, valaisimet ja lämpöilmäisimet.

Lämmöneristeet on purettu, jäljellä alaslaskun vanhat puurakenteet.

Uusien lämmöneristeiden asennus.

Uusien puurakenteiden rakentaminen.

Sisäänvetoarkadi korjauksen jälkeen.

VESIKATTO JA YLÄPOHJA

LÄHTÖTILANNE

Rakennuksessa on tasakatto. Yläpohjan vedeneristeenä oli kumibitumikermikate. Sen päälle oli levitetty singelisoraa, jonka päällä kasvoi paikoitellen jäkälää ja sammalta. Katolla oli sisäpuolinen sadevedenpoisto. Toisin kuin T-rakennuksessa, Athenaeumin katolle ei ollut asennettu uusia lämmöneristeitä ja kermikatetta vanhempien päälle eikä korotettu räystäsrakennetta.

Räystäsrakenne oli matala ja mahdollisti veden tulvimisen reunan yli seinille. Räystäspellit ja osa iv-konehuoneen pellityksistä oli todennäköisesti uusittu, sillä ne olivat kirkkaita eivätkä muiden peltiverhoilujen tapaan haalistuneita.

PURKUTYÖT

Vesikaton rakenteet purettiin kantavaan betonilaattaan saakka. Puretut rakenteet olivat alimmaisesta alkaen: betoniholvi, höyrynsulkumuovi, kevytsorakerros, tervapaperi ja pintabetonikerros sekä kolminkertainen kermikate, jonka päällä oli suojasorakerros. Rakennuksen räystäskorotus oli toteutettu kevytsoraharkkoreunuksena. Kevytsoratäytön tuuletusputket kulkivat harkkoreunuksen ja eristemateriaalin läpi räystään peltiverhouksen taakse.

UUSI RAKENNE

Katon kantavan laatan pinta osoittautui hyvin epätasaiseksi. Urien lisäksi siinä oli nähtävissä myös työmiesten kenkien ja betonin päällä säilytettyjen lautojen jättämiä painaumuksia. Suunnitelmia oli muutettava lisäämällä tasausbetonikerros. Sen kuivumisajasta johtuen vesikattotyöt kestivät ennakoitua kauemmin. Tasausbetonin päällä olevat uudet rakennekerrokset ovat: alumiinilaminoitu kumibitumikermi (toimii rakenteen höyrynsulkuna), alumiinilaminoitu polyuretaanieristelevy, kevytsora, tasausbetoni ja kumibitumikermi. Katolle ei levitetty uutta suojasoraa.

Räystästä tehtiin aiempaa korkeampi. Räystäsprofiilia muutettiin yläosaan sisäänvedetyksi. Sen runko tehtiin puusta ja OSB-levystä. Räystäsrakenne on tuulettuva.

Kattokaivot varustettiin sulatuskaapeleilla ja läpiviennit toteutettiin laipallisina.

Vesikatto ennen purkutöiden aloittamista. Soran seassa jäkälä- ja sammalkasvustoa.

Sora on poistettu. Matala räystäs pilarin kohdalta kuvattuna (vrt. s. 33 uusi räystäspellitys).

Bitumikermitte on poistettu ja julkisivumuurausta purettu. Räystään puiset rakenteet ovat näkyvillä.

Kevytsoraharkkoreunus ja sen läpi kulkevat tuuletusputket. Pintabetonilaatan ja eristemateriaalien purku on kesken.

Purkutöitä katolla ovat valmistuneet. Keskellä kuvaa se, mitä hissikonehuoneesta on jäljellä.

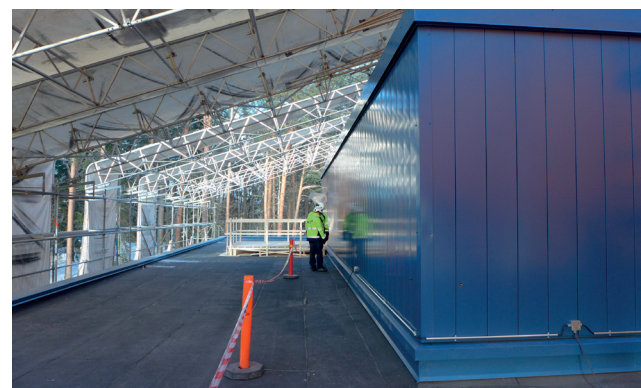
Uuden konehuoneen katolta kuvattuna alemman kumibitu-
mikermin asennus tasoitettuna betonilaatan päälle.

Uuden lämmöneristeen asennus.

Räystään uudet puurakenteet ja bitumikermin kiinnitys painon avulla.

Valmis vesikatto ja iv-konehuoneen asennusten katselmointi.

KATTOKONEHUONE

LÄHTÖTILANNE

Rakennuksen vesikatolla sijaitsi konehuone, jossa oli kaksi rakennuksen ilmanvaihdon tilaa sekä hissikonehuone. Konehuoneeseen oli kulku betonisia portaita pitkin kolmannen kerroksen käytävästä ja portaiden päästä kulku vesikatolle. Vesikatolle vievän oven vieressä oli savunpoistokuilu. Konehuoneen julkisivussa oli sininen, vaaleaksi haalistunut peltiverhous. Konehuoneen sokkelin ja räystäään pellit olivat kirkkaan siniset, mistä päätellen ne ovat uudempia.

Ilmanvaihdon raitisilmanotto oli alun perin kolmannen kerroksen seinässä, mutta siirtyi 1990-luvulla ilmanvaihtokonehuoneen seinälle. Vanha kanava jäi käyttämättömäksi.

PURKUTYÖT

Konehuone purettiin kokonaan. Peltiverhouksen alla oli mahdollisesti asbestia sisältävä kuitusementtilevy, puukoolaukset sekä paperipintainen vuorivillaeriste ja kalkkihiekkatiilimuuraus. Tiilen pinnalle oli sisäpuolella liimattu mineraalivillalevyt. Konehuoneen kantavana runkona oli betoninen pilari-palkkirakenne. Vesikatteenä oli kumibitumikermi ja sen alla ollut lämmöneriste. Portaat kolmanteen kerrokseen säilytettiin. Alkuperäinen ja käytämättömänä ollut raitisilmakanava konehuoneesta kolmannen kerroksen ulkoseinälle purettiin pois.

UUSI RAKENNE

Konehuone rakennettiin uudelleen aiempaa laajempaan ja korkeampaan. Kuten T-rakennuksessa, konehuone ei saanut ulottua koko kerroksen alalle, jotta se ei muuttaisi merkittävästi rakennuksen ulkonäköä.

Uuden konehuoneen kantavana rakenteena on teräksinen runko. Konehuoneen seinien rakenne on: peltikasetti, jonka ydin on mineraalivillaa ja molemmilla puolilla ohutteräspinta, tuuletusrako, puukoolaukset ja pintamateriaalina alkuperäisen kaltainen profiilipelti. Huoltoturvallisuuden pa-

rantamiseksi kaikkiin seiniin asennettiin turvavaijeri turvaköyden kiinnitystä varten.

Konehuoneen yläpohjan uusi rakenne on sisäpuolelta alkaen: kuumasinkitty profiilipelti, vaneri, bitumikermi, polyuretaanieriste, kevytsora, kova mineraalivillalevy ja bitumikermikate.

Sisäseiniin kiinnitettiin akustolevyjä. Lattian reunoille ja läpivientien ympärille valettiin betoninostot ja läpiviennit tiivistettiin huolellisesti.

Kulku konehuoneeseen säilytettiin ennallaan. Ovi vesikatolle siirrettiin koillissivulta lounaan puolelle ja oven viereen sijoitettiin siniseksi käsitellyt tikkaat konehuoneen katolle. Vanha savunpoistokuilu kunnostettiin ja sen yläosa rakennettiin uudelleen.

Uusi konehuone korjauksen lähestyessä loppua.

Kuva ennen purkuja. Vanha ulkoseinästä konehuoneeseen johtanut raitisilmakanava on ollut pitkään pois käytöstä.

Verhouksen alla oli kuitusementtilevy sekä villaeeriste, jonka paperipinnassa näkyy kosteuden aiheuttamia jälkiä.

Kantava betonirakenne sekä kalkkihiekkatiilimuuraus.

Konehuoneen sisältä ennen purkuja.

Uuden konehuoneen teräsrunгон asennus.

Seinärakenteiden asentaminen. Katon profiilipelti on jo paikallaan.

Vesikaton rakennekerroksia: polyuretaanieriste, kevytsora, mineraalivillalevy ja bitumikermi.

Ulkoseinien puukoolaukset sekä uusien julkisivupelttien asennus.

Uusi iv-konehuone kuvattuna Historican ikkunasta. Sivulla näkyvät raitisilmakammion säleikkö ja savunpoistoluukku.

KATOT JA ALAKATOT

LÄHTÖTILANNE

Valtaosassa 1. kerroksen tiloja sekä toisen ja kolmannen kerroksen käytävillä oli laskettu alakatto. Alakattomateriaali oli vaalealla kuitukankaalla pinnoitettua mineraalivillalevyä. Levyt lepäsivät betonilaatasta ripustettujen ja seinään kiinnitettyjen valkoiseksi maalattujen alumiinihattulistojen varassa. Levyjen pinta oli harmaantunut ja erityisen paljon ne olivat tummuneet ilmastoinnin venttiilien läheisyydessä. Alkuperäisten kattolevyjen sivuissa ei ollut pinnoitetta, joten levyistä irtoavat mineraalivillakuidut huononsivat sisäilman laatua.

Osassa luentosaleja katossa oli valkoiseksi maalattu lastulevy ja osalla alueesta kattoon liimattuja mineraalivillalevyjä. Työhuoneissa ja seminaarihuoneissa oli valkoiseksi maalattu betonipinta. Kaikumisesta johtuen suurimpiin seminaarihuoneisiin ja joihinkin työhuoneisiin oli lisätty mineraalivilla-akustolevyjä liimaamalla ne betonipinnalle. Katon lisäksi levyjä oli liimattu myös huoneiden seinien yläosiin. Mineraalivillalevyt olivat eri-ikäisiä ja osa oli sivuista pinnoittamattomia.

PURKUTYÖT

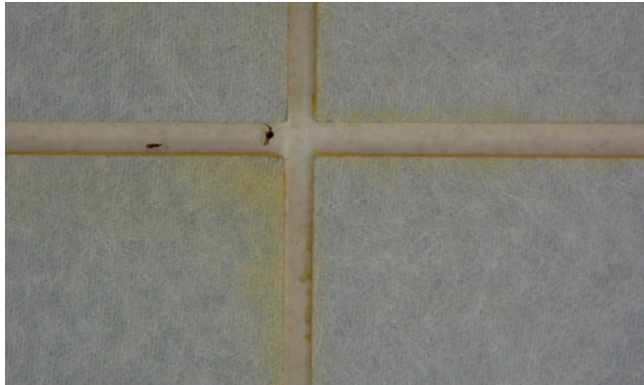
Kaikki lasketut alakatot purettiin ja kattoihin liimatut mineraalivillalevyt irrotettiin. Kaikki kattojen betonipinnat puhdistettiin.

UUSI RAKENNE

Sisäkaton materiaaliin ja rakennustapaan vaikuttivat tilassa ennen ollut materiaali, talotekniikan kulkureitit sekä tilan käyttö. Käytäviin, monitilatointeihin ja rakennuksen keskellä oleviin tiloihin tuli ripustettu mineraalivilla-alakatto. Pinnoitetut mineraalivillalevyt ripustettiin valkoiseksi käsitellyllä T-listakiinnityksellä. Säteilypaneelit ovat ripustetun katon kanssa samassa tasossa.

Toisessa ja kolmannessa kerroksessa ulkoseinien vieressä olevissa työtiloissa näkyviin jäivät betonikattopinnat maalattiin valkoiseksi. Kattoihin liimattiin

pinnoitettuja mineraalivillalevyjä. Valaisinten, säteilypaneelin ja tuloilmalaitteen muodostama kokonaisuus on muuta kattoa alemmalla tasolla.

Lukusalin katon mineraalivillalevyjen sivut olivat pinnoittamattomat ja kuiduilla oli mahdollisuus levitä sisäilmaan.

Luentosalin katon maalattua kovalevyä. Palkin toisella puolella laskettu alakatto.

Toisesta kerroksesta on purettu käytävän laskettu katto sekä kattoon liimatut levytykset.

Sisääntuloaulan kattolevyt on purettu ja jäljellä ovat valaisinten lisäksi kattoihin ripustetut hattulistat.

Kolmannen kerroksen alakattotyöt ja talotekniikan asennukset.

Uudet alakattolistat taukhuoneessa. Valaisinten kohdalle tulevat levyt ovat jo paikoillaan. Kuvaaja: Riikka Mäkipelkola

Kaksi kattoratkaisua: käytävä ja työtila.

Entisen luentosalin paikalle tulleen työtilan katto. Laskettu katto ei jatku ikkunaseinäksi muuttuneeseen seinään asti.

Uuden taukhuoneen katto valmiina.

VÄLISEINÄT

LÄHTÖTIEDOT

Rakennuksessa oli kolmenlaisia ei-kantavia väliseiniä, joista kaksi oli rakennuksen alkuperäisiä väliseinätyyppejä. Osa seinistä oli puhtaaksi muurattuja ja valkoiseksi maalattuja kalkkihiekkatiiliseiniä. Näitä olivat mm. käytävien seinät, osa huoneiden välisistä seinistä sekä wc-tilojen seinät. Toinen alkuperäinen väliseinätyyppi oli puurunkoinen, mineraalivillaeristeinen ja lastulevyypintainen seinä. Tätä väliseinärakennetta oli käytetty työhuoneiden väliseinänä, erityisesti silloin kun väliseinä osui kahden ikkunan väliin.

Joitakin suurempia huoneita oli myöhemmin jaettu pienemmiksi toimistohuoneiksi. Nämä uudemmat väliseinät olivat metallirunkoisia, mineraalivilalla eristettyjä seiniä, joiden pinnalla oli kipsilevytys.

Kahden kerroksen korkuisen studion seinät kunnostettiin vuoden 2011 korjaustöissä. Seinien erikoisrakenteesta voi lukea Kellarin purkutyödokumentoinnista (Holma, 2012).

PURKUTYÖT

Rakennuksen kaikki levytetyt väliseinät purettiin. Toisessa ja kolmannessa kerroksessa muuratut väliseinät purettiin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Ensimmäisessä kerroksessa alkuperäisiä muurattuja seiniä säilytettiin kaikkein eniten.

VAIHTOEHDOT

Väliseinien rakennustapaa pohdittiin hankkeen suunnitteluvaiheessa. T-rakennuksessa väliseinät oli toteutettu järjestelmäväliseininä, mutta niiden ääneneristävyydessä oli havaittu heikkouksia. Lopulta A-rakennuksessa väliseinät päätettiin toteuttaa eristettyinä kipsilevyseininä. Järjestelmäväliseiniin verrattuna ne eivät ole yhtä helposti muunneltavissa, mutta niiden rakentaminen on halvempaa ja rakenteiden tiivistäminen varmempaa.

UUSI RAKENNE

Uudesta monitilatoimistomallista johtuen väliseinien määrä oli aiempaa huomattavasti pienempi. Kahden hengen työhuoneiden sijasta väliseinillä jaettiin tiloja osittain avoimiksi noin 6–10 hengen työtiloiksi sekä pienemmiksi huoneiksi kuten vetäytymistiloiksi ja neuvotteluhuoneiksi.

Osittaisten väliseinien lukumäärää kasvatettiin työmaavaiheen jo alettua, sillä rakennuksessa korjauksen jälkeen työskentelevien henkilöiden lukumäärä muuttui ja osa yhtenäisistä tiloista koettiin liian suuriksi.

Uudet levytetyt väliseinät ovat metallirankaisia ja eristeenä on käytetty mineraalivillaa. Seinien pinnaksi tuli kaksinkertainen kipsilevytys, joista päällimmäinen levy on erityiskovaa eli kuituvahvisteista levyä. Seinille sijoitettiin tiheästi lasivillasta valmistettuja ja pinnoitettuja akustolevyjä, jotka toimivat myös tilojen ilmoitustauluina.

Kolmanteen kerrokseen rakennettiin wc-tilojen edustalla olevaan käytävään uusi kalkkihiekkatiilestä muurattu seinä. Toisessa kerroksessa vastaavalla kohdalla oli vanha tiiliseinä, joka säilytettiin. Wc-tilojen väliseinät muurattiin 85 mm:n paksuisista ohutsaumaisista kalkkihiekkaharkoista. Vanhoja käytöstä pois jääviä oviaukkoja muurattiin umpeen ja vastaavasti uusia puhkaistiin olemassa oleviin seiniin.

Muuratussa väliseinässä oleva oviaukko entiseen luentosaliin muurattiin umpeen.

1990-luvulla lisätty metallirunkoinen väliseinä.

Kolmas kerros seinäpurkujen valmistuttua. Vain rakennuksen keskellä porrashuoneen ympärillä olevat seinät säilytettiin, sillä ne olivat pääasiassa kantavia.

Alkuperäinen puurunkoinen, mineraalivillatäytteen ja levy-pintainen väliseinä on purettu pois.

Wc-tilojen uudet kalkkihiekkaharkoista muuratut väliseinät.

Kolmannen kerroksen uusi muurattu seinä vasemmalla sekä metallirankaisia, eristettyjä väliseiniä ennen tasoitusta ja maalausta.

PUISET SISÄOVET, -IKKUNAT JA -LASISEINÄT

LÄHTÖTIEDOT

Rakennuksen sisäovet käytävien ja portaikon metallirunkoisia ovia lukuun ottamatta olivat puurakenteisia laakaovia. Työhuoneiden ja seminaaritilojen ovissa oli toisella puolella sähköpieli. Oven yläpuolella oli siirtoilmasäleikkö (useita erilaisia malleja) ja sen yläpuolella joko ikkuna (korkeampi tai matalampi riippuen ilmasäleikön koosta) tai umpeen levytetty alue.

Wc-tilojen tai komeroiden valkoisia ovia lukuun ottamatta sisäovet oli alun perin maalattu punaisiksi. Toisessa kerroksessa ovet oli uudelleenmaalattu valkoisiksi 1980-luvulla.

PURKUTYÖT

Kaikki vanhat puiset ovirakenteet purettiin karmeineen.

UUSI RAKENNE

Rakennukseen tuli uutena tilatyypinä äänieristettyjä vetäytymishuoneita tarkkaa keskittymistä vaativaa työskentelyä ja ryhmätöitä sekä neuvotteluja varten. Näiden tilojen seinärakenteet olivat osittain puurakenteisia lasiseiniä. Ne tilattiin alkuperäisiä ovia vastaavissa väreissä niin, että 1. kerroksessa ne olivat siniset ja toisessa sekä kolmannessa kerroksessa punaiset. Laseiksi tuli desibelilasi ja turvalasi. Laseissa on valkoiset sälekaihtimet, jolloin esimerkiksi vetäytymistilat saa näköeristettyä muista tiloista.

Vanha työhuoneen ovi kolmannessa kerroksessa alkuperäisessä värissään.

Vanha työhuoneen ovi toisessa kerroksessa on maalattu valkoiseksi. Oven yläpuolella on ikkuna.

Pienen työhuoneen ja vetäytymistilan puurakenteinen lasiseinä ovineen. Ovien yläpuolisissa lasissa ei ole sälekaihdinta.

Uusia ovi- ja ikkunaelementtejä on saapunut työmaalle.

Seinien asennus ja sähköpiilien johdotustyöt.

Ensimmäisen kerroksen puisten lasiseinien asennus valmiina alkamaan. Kuvaaja: Riikka Mäkipelkola

METALLISET SISÄOVET, -IKKUNAT JA -LASISEINÄT

LÄHTÖTIEDOT

Rakennuksessa oli teräsprofiilirunkoisia sisälaseineitä ja ovia. 1. kerroksessa ne olivat sinisiä ja kahdessa ylemmässä kerroksessa punaisia. Osa lasiseinistä on palolaseineitä, jolloin niissä on kaksinkertainen rautalankalasi. Tällaisia ovia on esimerkiksi toisen ja kolmannen kerroksen portaikossa.

PURKUTYÖT

Osa vanhoista sisälaseineistä ja -ovista säilytettiin paikoillaan korjauksen ajan. Osa ovista karmeineen purkautui tila- ja seinämuutosten vuoksi. Ensimmäisessä kerroksessa lasiseiniä ei purettu ollenkaan, ja toisessa ja kolmannessa kerroksessa portaikon palolaseineitä säilytettiin.

UUSI RAKENNE

Vanhon säilytettävien lasiseinien teräsprofiilirungot kunnostettiin ja maalattiin uudelleen alkuperäisellä sävyllä. Lasit vaihdettiin, heloitus korjattiin tai tarvittaessa uusittiin.

Kaikkien metallilaseinien lasit ovat turvalasia, minkä lisäksi 1. kerroksen vetäytymistiloissa sekä toisessa ja kolmannessa kerroksessa työtilojen ja käytävien välissä olevissa metallilasioissa on desibelilasit.

Rakennukseen tuli uusia metallirunkoisia lasiseiniä ovineen, jotka teetettiin alkuperäisen kaltaisina. Näitä tuli kokonaan uusiin sijainteihin, kuten aulan 126 ja taukokuoneen 112 välille. Myös käytävistä 239 ja 339 työtiloihin vievät ovet ovat uudet.

Portaikon ovissa oli ollut vetimiä ovenpainikkeiden yläpuolella. Näistä osa oli jo aiemmissa korjauksissa poistettu. Loputkin poistettiin peruskorjauksessa ja ovenpainikkeita nostettiin tarvittaessa ylemmäs. Ovissa on uudet sähkölukitukset.

Vanhat metallirunkoiset pari-ovet kolmannen kerroksen entiseen kirjastoon.

Uusi metallilasiovi ja -seinä käytävän 339 ja työtilojen (sama tila kuin ed. kuvassa) välillä.

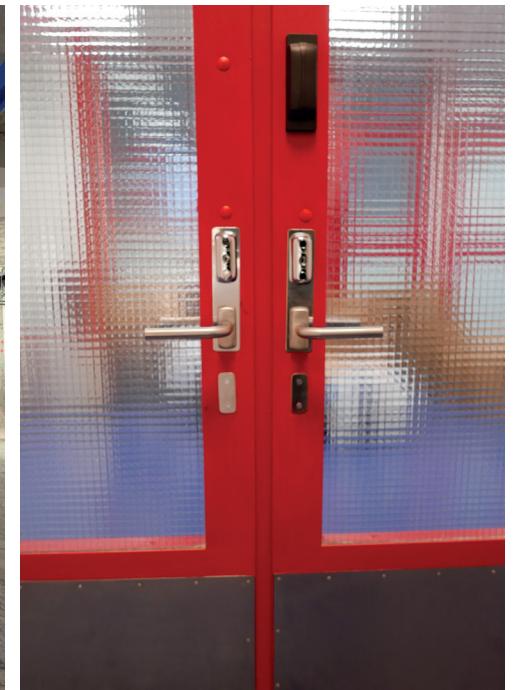
Vanhat portaikon ovet ja lasiseinät korjauksen jälkeen ja vieressä uusi ovi.

Pieni metallirunkoinen tuulikaappi rakennuksen lounaanpuoleisen sisäänkäynnin kohdalla.

Pienen tuulikaapin metallirungot olivat paikoillaan koko korjauksen ajan.

Yksityiskohta portaikon toisen kerroksen ovista: uusi ovenpainike on nostettu ylemmäs.

LATTIAPINNAT

LÄHTÖTILANNE

Rakennuksen ensimmäisen kerroksen aulatilojen lattiat olivat valkoista mosaiikkibetonilaattaa. Wc-tilojen lattioissa oli kuusikulmaista valkoista klinkkeriä. Luentosalit, toimistohuoneiden lattiat sekä kolmannen kerroksen käytävät olivat sinistä, valkoviiruista, Finnflex-merkkistä ja 25 x 25 cm:n kokoista vinyylasbestilaattaa. Toisen kerroksen demonstraatiohuoneissa sekä portaikossa oli lisäksi sinistä Hovi-kvartsivinyylilaattaa (30 x 30 cm). Toisen kerroksen käytäville, seminaarihuoneisiin ja muutamaan työhuoneeseen oli lattialaattojen päälle asennettu harmaa muovimatto. Lattialistat olivat yksinkertaiset ja valkoiseksi maalattua puuta.

PURKUTYÖT

Kaikki lattiapinnat purettiin sekä liimat ja tasoitteet poistettiin betonipintaan asti. WC-tiloista poistettiin myös pintabetoni ja sen alla vedeneristeenä oleva bitumikerros.

VAIHTOEHDOT

Lattiamateriaaleista keskusteltiin paljon suunnitteluvaiheessa. T-rakennuksessa tiloihin oli asennettu muovimatto. A-rakennuksella pohdittiin tekstiilimattoja yhtenä pintamateriaalivaihtoehtona. Tilaaja esitti tekstiilimattoa, sillä se parantaisi avoimien tilojen akustiikkaa. Käyttäjät puolestaan suhtautuivat mattoon varauksella, huonoina puolina tuotiin esille näkemys rasittavammasta siivoustyöstä ja huoli tietokoneet tukkivasta pölystä. Lopulta päädyttiin ratkaisuun, jossa käytäville ja monitilatoimistoon tuli tekstiilimatto ja työtiloihin muovimatto. Vaihteleva lattiamateriaali rajoittaa tulevaisuudessa tilojen muunneltavuutta. Tekstiilimattojen puhdistusta varten rakennukseen lisättiin keskuspölynimuri.

UUSI RAKENNE

Ensimmäisen kerroksen aulan, tuulikaapin ja taukotilan lattiaan tuli uusi valkoinen mosaiikkibetonilaatoitus. Uusi laatta on vanhaa hieman suurempi,

joten saumaukset tehtiin aikaisempaa kapeampina (3 mm). Saumaukset suojakäsiteltiin, etteivät ne likaantuisi ja tummenisi.

Rakennukseen tuli useita uusia ja keskenään erilaisia lattiamateriaaleja riippuen kunkin tilan käyttötarkoituksesta. Työtiloihin tulevien lattiamateriaalien väriksi valittiin mahdollisimman lähellä alkuperäisten laattalattioiden sävyä oleva sininen. Saatavilla olevista sävyistä ja lattiamateriaalien valoa eri tavoilla heijastavista pinnoista johtuen sävyt vaihtelevat alueittain.

Väliseinien vähäisemmän määrän ja avoimien tilojen rakentamisen johdosta lattiamateriaalit viestivät nyt aiempaa merkittävämmiin eri alueiden rajoista ja käyttötarkoituksista. Koska käytäviä ei ole erotettu seinillä toimistotiloista, lattiamateriaalin vaihtuminen toimii toimistotilojen uutena rajana.

Toisen ja kolmannen kerroksen kopio- ja varastohuoneissa käytettiin homogeenista eli yksiaineista muovimattoa. Portaikkoon sekä portaiden edessä oleviin auloihin sekä wc-tilojen eduskäytävälle tuli uusi kvartsivinyylilaatta. Toimistotiloihin tuli desibelimuovimatto. Käytäville, neuvottelutiloihin, vetäytymishuoneisiin ja niiden yhteydessä oleviin aulatiloihin sekä ikkunaseinän kohdalla olevaan monitilatoimistoon tuli tekstiilimatto. Wc-tilojen lattioihin tuli suorakulmainen ja harmaa keraaminen laatta.

Matot liimattiin puskuun ilman listoitusta. Puulasiseinien alle mattoja ei tullut. Lattialistoista tuli alkuperäisen kaltaiset, yksinkertaiset ja valkoiseksi maalatut puulistat.

Ensimmäisen kerroksen aulatilän alkuperäinen mosaiikkibetonilaatoitus.

Aulatilän uusi mosaiikkibetonilaatoitus.

Kolme eri lattiamateriaalia: kvartsivinyylilaatta, tekstiilimatto ja desibelimuovimatto.

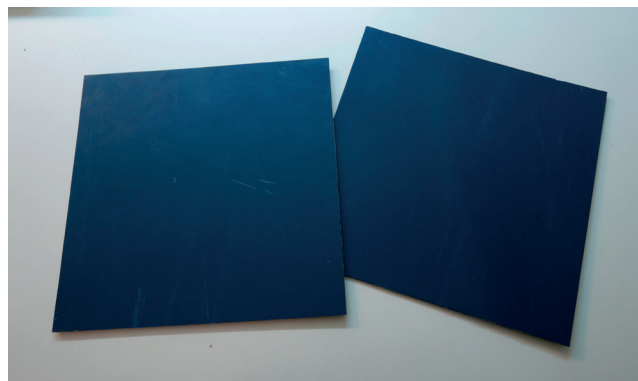
Työhuone, jossa lattiassa on kirkkaan sininen asbestivinyylilaatta.

Toisessa kerroksessa oli myöhemmin lisättyä harmaata muovimattoa.

Kopiokonehuoneissa oleva yksiaineinen muovimatto ja valkoinen puulista.

Portaikön alkuperäisiä Hovi-lattialaattoja.

Portaikön uusi kvartsivinyylilaatta ja askelmien reunaan lisätty huomioraita.

PORTAIKKO

LÄHTÖTILANNE

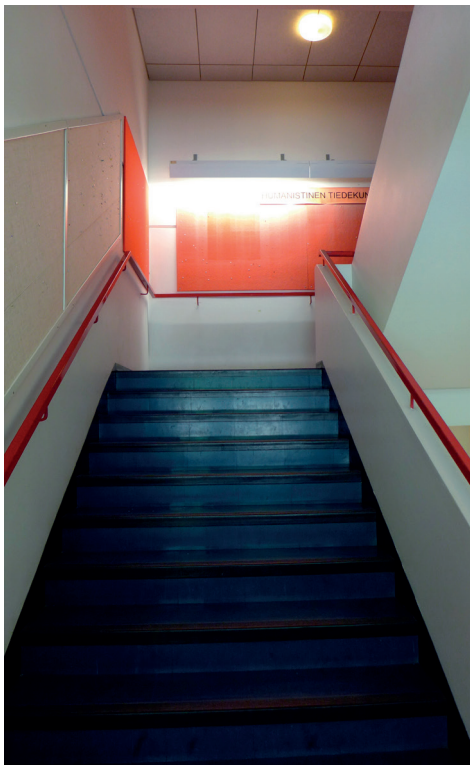
Rakennuksen pääportaikko sijaitsee keskellä rakennusta. Askelmat ja tasanteet oli laatoitettu sinisellä kvartsivinyylilaatalla ja askelmien kulmalistat olivat mustat. Portaan neliöputkesta valmistettu kaide oli maalattu punaiseksi. Portaiden seinillä tasanteiden kohdalla oli alkuperäisiä punaisella kankaalla päällystettyjä ilmoitustauluja, joiden yläpuolella oli valaisimet. Tasanteiden alapinnoille ja porraskuilun kattoon oli liimattu kankaalla pinnoitettuja mineraalivillalevyjä. Kolmannessa kerroksessa seinään oli kiinnitetty metalliset tikkaat savunpoistoluukun kohdalle.

PURKUTYÖT

Portaiden kvartsivinyylilaatat eivät sisältäneet asbestia ja alun perin ne oli tarkoitus jättää purkamatta. Laatat jouduttiin kuitenkin purkamaan niiden alla olleen asbestin vuoksi. Portaiden alkuperäinen kaide suojattiin rakennustöiden ajaksi. Vanhat valaisimet, ilmoitustaulut ja kattojen mineraalivillalevyt purettiin.

UUSI RAKENNE

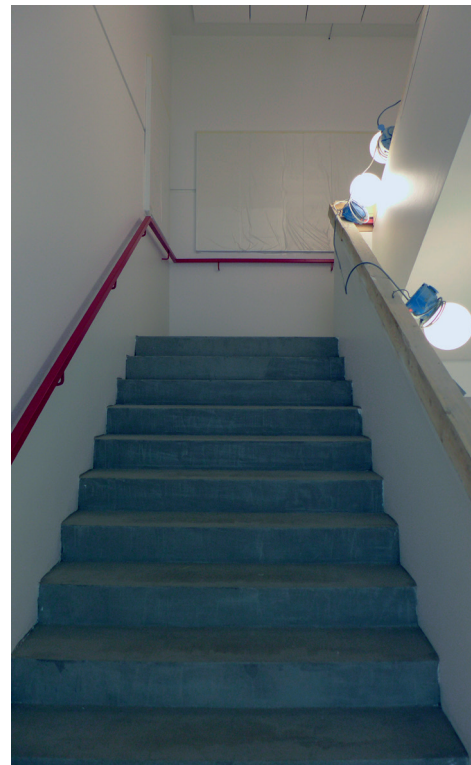
Portaiden muutostyöt olivat pintojen uusimisia. Seinät tasoitettiin ja maalattiin uudelleen. Porraskaskelmiin asennettiin uusi sininen kvartsivinyylilaatta ja mustiin kulmalistoihin tuli punaiset huomioraidat. Ilmoitustaulut ja valaisimet uusittiin, samoin kattojen mineraalivillalevyt. Vanha kaide maalattiin uudelleen.

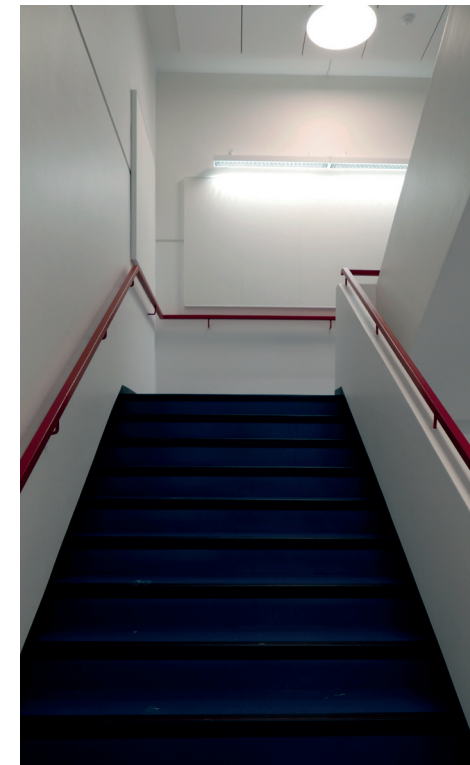
Pääportaikko ennen peruskorjausta.

Portaiden laitoitus on purettu ja kaiteet on suojattu.

Seinät on tasoitettu ja maalattu uudelleen, mineraalivillat ja ilmoitustaulut uusittu.

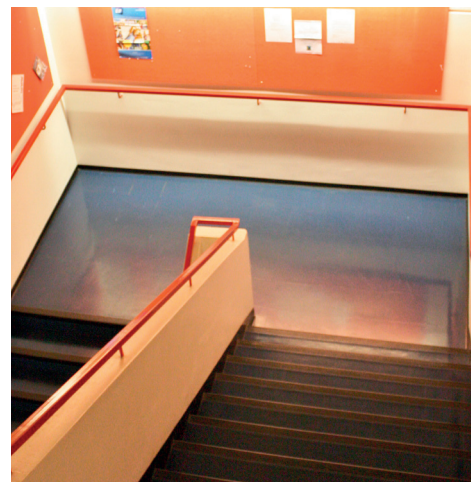
Portaat korjauksen jälkeen. Askelmien reunaan tehtiin punainen huomioraita.

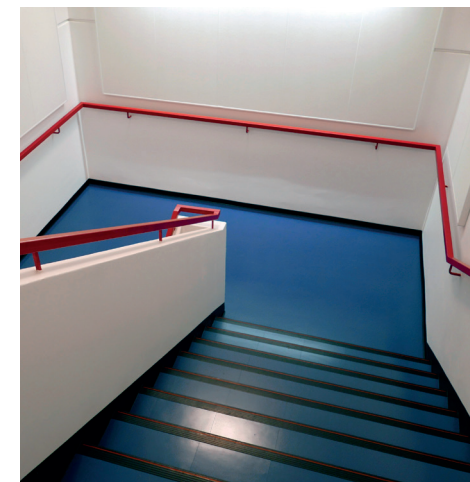
Kolmannen kerroksen tasanne ennen peruskorjausta.

Kolmannen kerroksen tasanne korjauksen jälkeen.

Välitasanne kuvattu kolmannesta kerroksesta ennen korjausta.

Välitasanne kuvattu kolmannesta kerroksesta korjauksen jälkeen.

TALOTEKNIikka

Koska rakennuksen talotekniset järjestelmät olivat vanhentuneet, ne kaikki purettiin ja uusittiin täysin. Rakennus varustettiin keskuspölynimurilla, joka sijoittui kellarikerrokseen. Tämä lisäys nähtiin käyttäjien puolelta tarpeellisenä tekstiilimattojen puhdistusta varten.

Rakennuksen talotekniikan läpiviennit keskittyvät rakennuksen keskiosaan porraskuilun ympäristöön. Tästä johtuen kaikkien kerroksien wc-tilat, siivouskomerot ja sähkökaapit ovat portaikon ympärillä. Valtaosa asennuksista kulkee tiloista toisiin käytävien laskettujen alakattojen yläpuolella.

Korjauksen suunnittelulähtökohtana olivat Terve talo -projektin mukaiset suunnitteluohjeet.

ILMANVAIHTO

Rakennuksessa oli koneellinen ilmanvaihto. Suurissa tiloissa kuten luentosaleissa sekä rakennuksen käytävillä tuloilma tuli suoraan kanavien kautta. Pienempiin toimistohuoneisiin tuloilma kulkeutui ovien yläpuolella olevien siirtoilma-aukkojen kautta käytäviltä. Joissakin ovissa oli vapaa virtausaukko, mutta suurimmassa osassa oli ääniloukku vähentämässä äänien kulkeutumista tilojen välillä. Ääniloukkuja oli kahdenlaisia. Tehokkaammalla ääniloukulla varustettiin mm. seminaarihuoneiden ovet, joissa ääniloukun rakenne aiheutti oven yläpuolelle ulostyöntyvän kotelon. Siirtoilma-aukoissa oli pinoittamatonta ääneneristyslevyä, josta oli mahdollista kulkeutua villakuituja huoneilmaan. Siksi levyjä oli tapauskohtaisesti vaihdettu 2000-luvulla. Huoneiden poistoilmaventtiilit (13 kpl huoneen koosta riippuen) sijaitsivat käytävän puoleisella seinällä.

Koko ilmanvaihtojärjestelmä uusittiin. Uudeksi järjestelmäksi valittiin muutuvaimavirtajärjestelmä. Ilmastoinnin päätelaitteet integroitiin jäähdytyksen säteilypaneeleihin. Järjestelmä ohjaa ilmanvaihtoa kolmella eri minimi-ilmamäärällä tilojen käytön mukaan. Järjestelmän valintaa perusteltiin sen kustannustehokkuudella, vedottomuudella, tehokkaalla äänenvaimennuksella ja sen soveltuvuudella tiloihin, joissa on tarvetta suurille ilmamäärille.

SÄHKÖT

Sähköt ja kaapeloinnit uusittiin kokonaisuudessaan. Isoissa tiloissa kuten ensimmäisen kerroksen luentosaleissa sekä kolmannen kerroksen entisessä kirjastossa oli lattiassa upotettuja sähkökouruja. Kourut puhdistettiin ja valettiin umpeen, sillä uusia lattiakanavia rakennukseen ei toteutettu.

Pistorasiat toteutettiin pääasiassa joko oppoasennuksena tai seinillä ikkunoiden alareunan tasossa kiertäviin valkoisiin johtokanaviin. Ensimmäisen kerroksen tiloissa 110 ja 130 jakelu on toteutettu lisäksi yläjakeluna käyttäen pistorasiapylväitä.

Oviin, jotka erottavat suljetut avotoimistotilat toisistaan, asennettiin ovikelot. Vetäytymistilojen ja neuvotteluhuoneiden oviin tuli varattu-valot. Yksi pääovista on esteettömyysovi, joka avautuu pilarissa olevalla avauspainikkeellä. Rakennukseen asennettiin uusi pääkellopohjainen keskusaikajärjestelmä.

VESI, VIEMÄRI, LÄMMITYS JA JÄÄHDYTYS

Vesijohdot ja viemärit on liitetty Jyväskylän kaupungin vesi- ja viemärlaitoksen vesi- ja viemäriverkostoihin. Verkostoputket tehtiin kellarin peruskorjauksen yhteydessä. Vesi -ja viemäriputket uusittiin. Kattokaivoihin ja sadevesiviemäriin asennettiin sulanapitojärjestelmä sekä kylmälle alttiisiin putkistoihin tuli saattolämmitys.

Rakennuksessa oli vesikiertoinen radiaattori-lämmitysjärjestelmä. Lämpöjohtoverkon putkisto todettiin hyväkuntoiseksi ja se puhdistettiin. Patterit uusittiin sileäpintaisina ja osa kytkentäputkista uusittiin. Rakennuksen jäähdytys toteutettiin ilmanvaihtojärjestelmään integroiduilla kattosäteilijöillä.

Rakennuksen väliaikainen vedenjäähdytin ja lauhdutin jäivät pois käytöstä ja ulkona ollut lauhdutinaitaus purettiin.

TURVALLISUUS

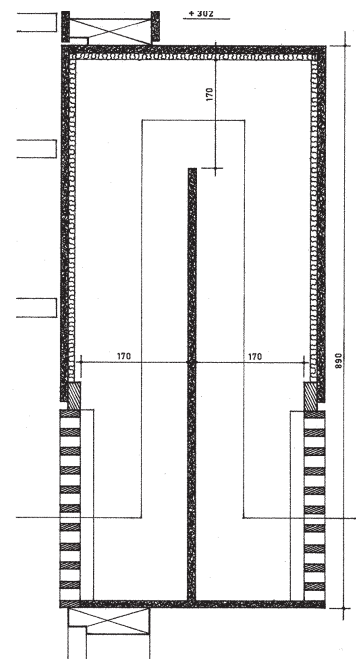
Rakennukseen on asennettu uusi rikosilmäinjärjestelmä ja rakennuksessa on digitaalisesti tallentava kameravalvonta. Rakennuksen paloilmoinjärjestelmä on toteutettu viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaisesti. Yleisilmäimäisenä on optinen savunilmäisin ja rakennuksessa on sekä palokellot että erityispalovaroittimena valohälyttimet.

Merkki- ja turvalaistussjärjestelmä uusittiin ja niitä varten rakennettiin uusi keskus. Kellariin peruskorjauksessa rakennettu keskus jää edelleen palvelemaan kellarikerrosta.

Myös rakennuksen sähkölukitusjärjestelmä sekä kulunvalvonta- ja työajanseurantajärjestelmä uusittiin. Inva-wc-tiloihin asennettiin hätäkutsujärjestelmä.

HISSI

Hissi uusittiin konehuoneettomalla hissillä, joten vanha hissikonehuone purettiin. Hissikuilun koosta johtuen hissikorin syvyys jäi pari senttimetriä vajaaksi esteettömälle hissikorille annetuista vähimmäismitoista, mutta toteutus sai vammaisneuvoston hyväksynnän.

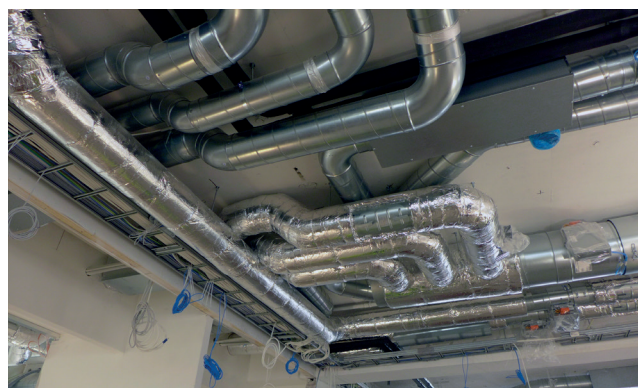
Yksityiskohta: ääniloukun pystyleikkaus (Arkkitehtitoimisto Arto Sipinen 12.12.1974)

Opetustila 312: Oven yläpuolella ääniloukku-rakenteella toteutettu ilmanvaihdon virtausaukko. Säleikkö on puuta ja kotelo lastulevyä. Oven vieressä vesipiste.

3. kerroksen lattiassa entisen kirjaston alueella olevia asennuskouruja.

Ensimmäisessä kerroksessa teki niin tiukkaa, että kattoa oli laskettava hiukan alemmas kuin muualla.

Uusi jäähdytyspaneeli, johon on integroitu ilmanvaihdon päätelaitteita.

VALAISTUS

LÄHTÖTILANNE

Rakennuksen valaisimet olivat suurelta osin suorakaiteen muotoisia loisteputkivalaisimia, jotka oli joko upotettu ripustettuun alakattoon tai asennettu kattopinnan päälle. Sisätiloissa oli lisäksi jonkin verran pyöreitä upotettuja valaisimia ja myöhemmin lisättyjä kohdevalaistuskiskoja. Arkadin valaisimet olivat pyöreitä upotettuja valaisimia ja kierreportaan hätäpoistumisovien valaisimet Ornon lieriön muotoisia valaisimia, jotka oli maalattu julkisivupeltien sävyyn. Pihan pylväsvalaisimissa oli pallon muotoinen kupu.

PURKUTYÖT

Kaikki vanhat valaisimet valonlähteineen purettiin. Vain pihan pylväsvalaisimet otettiin talteen, sillä piha-alueiden ulkovalaistus uusitaan tarvittaessa kokonaisuutena.

UUSI RAKENNE

Uudet sisävalaisimet ovat LED-valaisimia.

Rakennuksen toisen ja kolmannen kerroksen työhuoneisiin tuli riippuvalaisimia, joita ohjataan aikaohjelmalla sekä ns. virka-ajan ulkopuolella liiketunnistimilla. Käyttäjät voivat lisäksi itse säätää valaisimia vetonarukytkimistä.

Käytävien, aulojen ja monitilatoimistojen valaisimet syttyvät, kun läsnäolotunnistimet havaitsevat liikettä, ja käyttäjät voivat säätää niiden voimakkuutta kytkimillä. Pienissä työtiloissa kuten vetäytymistiloissa on pyörösäätimet. Wc-tiloissa on oma sisäinen liiketunnistimensa.

Ulkovalaisimissa on aikaohjelma ja valoisuusanturit. Pihan vanhat pylväsvalaisimet asennettiin takaisin paikoilleen.

Arkadin ja ulkoportaan vanhat valaisimet olivat Ornon mallista.

Seminaarihuoneen vanhat loisteputkivalaisimet sekä myöhemmin lisätyt kohdevalaistuskiskot.

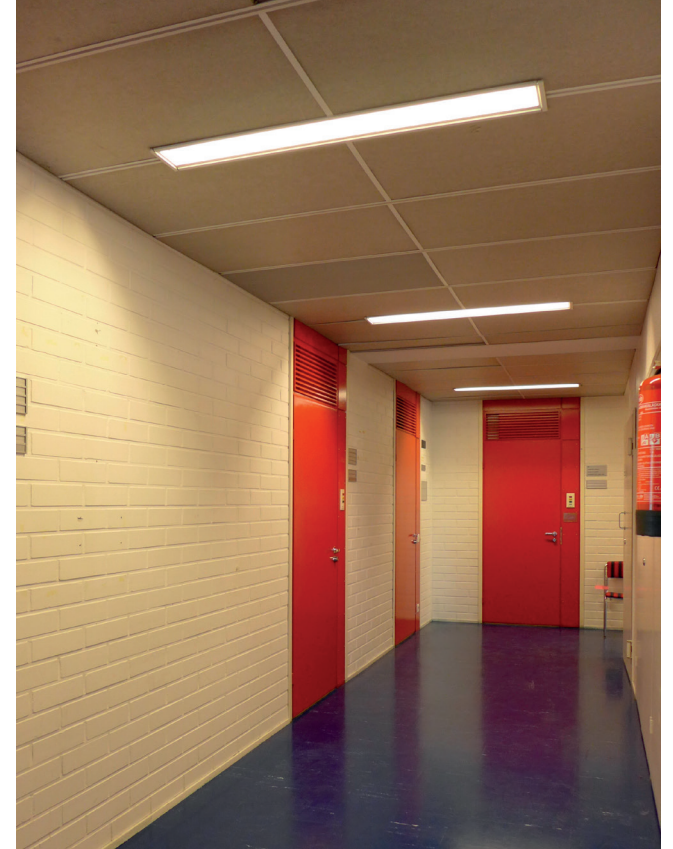
Tuulikaapin uudet valaisimet.

Monitilatoimiston valaistus.

Pihan vanhat pylvävalaisimet asennettiin korjauksen jälkeen takaisin paikoilleen.

Käytävien valaistus ennen peruskorjausta.

Uusi ulkokierreportaan valaisin.

PIHA JA YMPÄRISTÖ

LÄHTÖTIEDOT

Musican ja Athenaeumin välissä on Raimo Heinon pronssiveistos Muodonmuutos, metamorfoosi vuodelta 1978. Rakennuksen luoteissivulla on vanha kivikehä harjun kupeessa.

Rakennuksen ympärillä, urakkarajan alueella oli useita puita. Lounaanpuoleisessa rinteessä oli mäntyjä ja muualla erilaisia lehtipuita kuten vaahteroita, tammia ja pihlajia. Rakennuksen ympärillä olevat istutukset oli uusittu kellarin korjaustöiden valmistuttua. Kaakkoissivulla oli villiviiniköynnöksiä, pensasistutuksia ja nuoria vaahteroita. Musican ja Athenaeumin välisellä alueella oli vanhempia puita ja yksi lahoppuiksi jätetty koivunrunko.

Rakennuksen arkadin alue oli katettu kellarikerroksen korjauksen yhteydessä uusituilla betonilaatoilla ja rakennuksen edusta betonikiveyksellä. Kulku ulkokierreportaalle oli myös kivetty. Lounaan puolella oli asfaltti.

PURKUTYÖT

Ennen korjauksen alkua harkittiin parasta ratkaisua veistoksen suojelemiseksi. Lopulta veistoksen suojaaminen puukotelolla ja työmaa-alueen rajaaminen niin, että veistos jäi sen ulkopuolelle, nähtiin siirtämistä paremmaksi ratkaisuksi.

Osa alueen puista jouduttiin kaatamaan. Syinä kaatamiseen olivat puiden kunto ja ikä, niiden sijainti rakennustyömaan kulkureittien ja työmaakonttien kannalta sekä työmaalla tehtävät kaivuut. Säilytettävät puut suojattiin huolellisesti laudoittamalla puun rungot sekä rakentamalla runkojen ympärille suojakehikot. Rakennuksen seinustalla olevat kasvit oli kaikki poistettava korjauksen ajaksi.

Pihakiveykset ja laatoitukset purettiin.

UUSI RAKENNE

Korjauksen valmistuttua myös lahoppuun runko poistettiin. Seinän vierustoille istutettiin imukärhivilliiniä, rusokuusamaa sekä koivu- ja ruusuangervoa. Pääosa näistä istutuksista sijoittuu kaakon puolelle sekä pohjoiskulman reunistetulle istutusalueelle. Taideteoksen läheltä kaadetun puun tilalle istutettiin uusi pihlaja. Rakennuksen ympärille kylvettiin uusi nurmikko.

Pihan kiveykset toteutettiin samanlaisina kuin ne olivat olleet ennen korjausta. Erona aiempaan oli sokkelin ympärille asennettu ruudullinen betonikiveys. Kaadot toteutettiin niin, että ne olivat rakennuksen sokkelista poispäin. Arkadin molempien ulko-ovien eteen tehtiin syvennys jalkasäleikölle.

Vanhojen pyörätelineiden tilalle hankittiin uudet runkokiinnityksen mahdollistavat pyörätelineet.

Taideteoksen viereinen koivu ja vanha pihlaja kaadettiin. Oikealla näkyvä kookas vaahtera säilytettiin.

Kaksi vaahteraa rakennuksen kulmalla kaadettiin, samoin oikealla oleva koivunrunko.

Lounaispuolella työmaa-alueen sisäpuolelle jäävien mäntyjien rungot suojattiin.

Suojattu vaahtera sekä työmaa-aidan ja koppien väliin jäänyt koteloitu taideteos kuvattuna rakennustelineiltä.

Historican sisäänkäynnin vieressä oleva omenapuu suojattuna.

Piha kohteen luovutuksen jälkeen. Kaadetun pihlajan paikalle on istutettu uusi.

Pihan uudelleen toteutettu pihakiveys.

Sokkelin vieressä oleva kiveys. Pihan asfaltointi yltää tällä sivulla rakennukseen asti.

Kaakon puolella olevia istutuksia: edustalla vaahterat, seinän vierustalla villiviiniä ja angervoja.

KALUSTUS

LÄHTÖTILANNE

Rakennuksen alkuperäiset säilyneet kalusteet inventoitiin ennen korjausta. Alkuperäiseen sisustukseen oli kuulunut Iskun ja Askon kalusteita. Kalusteiden alkuperäinen verhoilukangas oli Marjatta Metsovaaran suunnittelemaa kangasta. Vanhasta kalustuksesta oli säilynyt erityisesti selkänojallisia tuoleja ja laippajalkaisia pyöreitä pöytiä. Alkuperäiset työpöydät ja -tuolit olivat vähitellen vaihtuneet uusiin ja näitä löytyi rakennuksesta vain muutamia.

Ikkunoissa oli edelleen alkuperäiset Vuokko Nurmesniemen suunnittelemat Vako-kangasta olevat verhot. Verhojen kangas oli haalistunut.

PURKUTYÖT

Tiedemuseon työntekijät merkitsivät säilyneet alkuperäiskalusteet ja ne vietiin korjauksen ajaksi Kanavuoren säilytystiloihin. Museo otti tässä yhteydessä käytöstä pois jääviä kalusteita kokoelmiinsa niin, että kokoelmiin otetuista kalusteista muodostuu yhden alkuperäisen työhuoneen kalustus. Lisäksi kokoelmiin otettiin aulatilojen kalusteita.

UUSI RAKENNE

Rakennukseen palautettiin alkuperäisiä kalusteita uuden käytön, työergonomian ja käytössä olevan tilan ehdoilla. Palautettavat kalusteet olivat pääasiassa verhoiltuja tuoleja ja pieniä pöytiä, joita voitiin sijoittaa taukotilaan, auloihin ja käytäviin sekä sellaisiin tiloihin, joita ei ole tarkoitettu varsinaista näyttöpäätetyöskentelyä varten.

Rakennukseen hankittiin lisäksi uusia laippajalkaisia pöytiä, sillä alkuperäisten määrä ei ollut riittävä tai niiden koko ei vastannut käyttötarkoitusta. Toimistotiloihin tuli uudet sähköpöydät, työtuolit, naulakot ja säilytyslokerikot. Lisäksi rakennukseen hankittiin äänieristettyjä puhelinkoppeja.

Vanhat rakennukseen palautetut kalusteet kunnostettiin ja niiden verhoilut uusittiin. Tätä varten tilattiin uutta sini-punaraidallista kangasta. Uuden kankaan värit ovat hillitymmät kuin alkuperäisessä, sillä ne ovat valmistajan

vakiovärejä. Erikoisvärien testivärjäykset olisivat vieneet liin kauan. Verhoilukankaan hankinnassa haasteeksi muodostui tarvittavan kankaan suhteellisen pieni metrimäärä sekä kalustamisen aikataulu.

Rakennuksen uudet verhot hankittiin Eurokankaan kautta. Ne ovat alkuperäisten tavoin puna-valkoraidalliset. Kankaan värjäys on toteutettu Vuokko Nurmesniemen sävymääritelmien mukaan.

Neuvotteluhuone, jossa on käytetty tuoleina alkuperäisiä pehmustettuja tuoleja.

Suurempi neuvotteluhuone, jonka kalustus on täysin uusi.

Esko Pajaniemen Contra+ -kalustesarjaan kuuluneita uudelleenverhoiltuja tuoleja.

Puhelinkoppi on rakennuksen uusia kaluste-hankintoja.

Monitilatoimisto kolmannessa kerroksessa. Verhot ovat alkuperäisen näköiset, mutta erilaista kangasta.

Ensimmäisen kerroksen taukuhuoneeseen tuli rakennuksen alkuperäisiä tuoleja, jotka ovat samaa mallia kuin kirjastolla.

Rakennuksen vanhoja kalusteita käytettiin erityisesti auloissa ja käytävillä. Pöytä kuuluu Contra+ -kalustesarjaan.

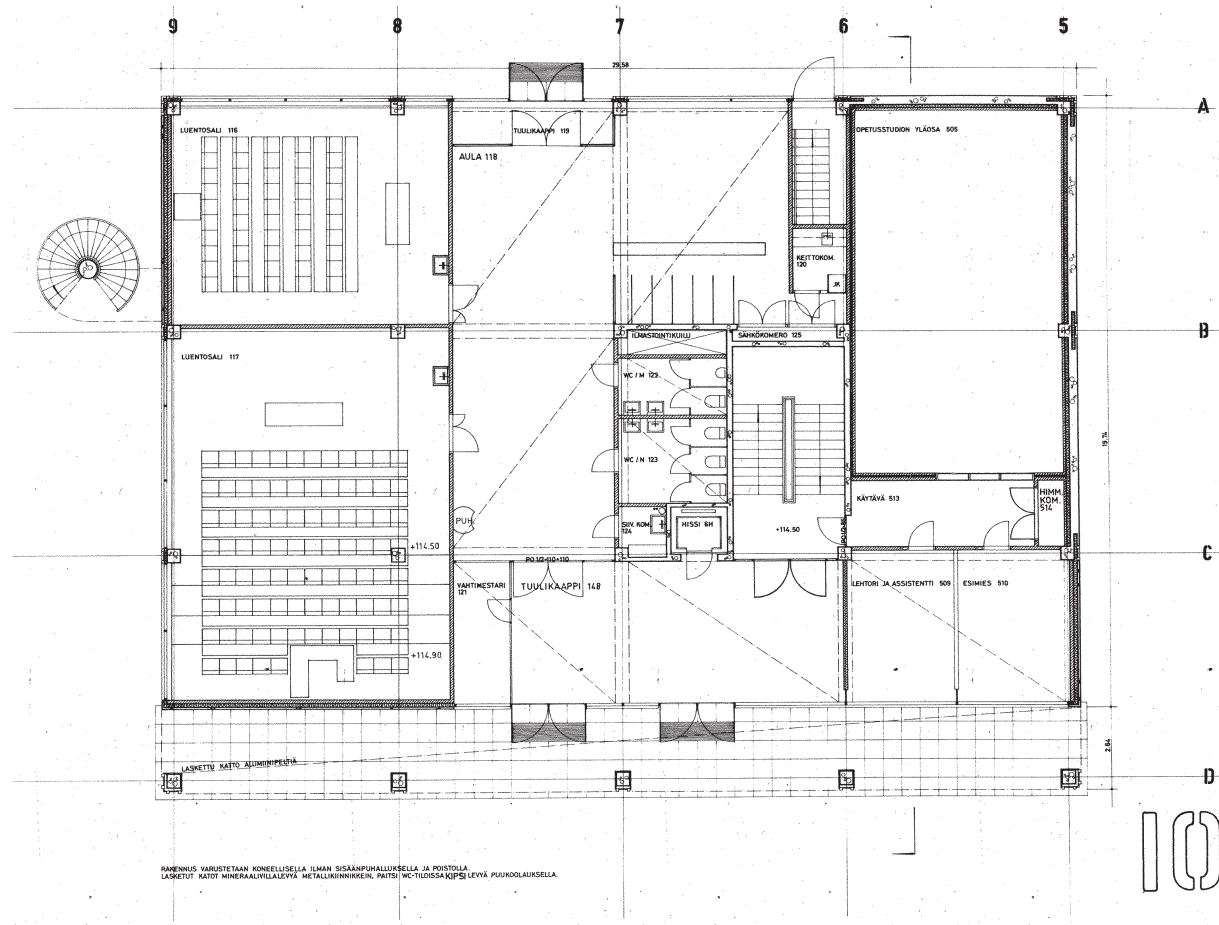
1. KERROS

ALKUPERÄINEN TILANNE

Ensimmäiseen kerrokseen sijoitettiin suuri valoisa aula, jonka yhteydessä oli pieni keittokomero, wc-tilat miehille ja naisille, vahtimestarin valvomo pääsisäänkäynnin tuulikaapin yhteydessä sekä kaksi luentosalia. Luentosalit olivat useiden eri laitosten käytettävissä. Kerroksessa oli myös kakikerroksisen studion yläosa. Sen vieressä oli kaksi alkujaan puheviestinnän henkilökunnan käyttöön tarkoitettua työhuonetta. Huoneiden yhteisestä pienestä käytävästä oli näköyhteys alas studioon.

LÄHTÖTILANNE ENNEN KORJAUSTA

Korjauksen alkaessa tilat olivat alkuperäisessä asussaan. Käyttötarkoitukset olivat osassa tiloja muuttuneet. Vahtimestareiden valvomosta oli tehty toimistotarvikevarasto, joka palveli useiden eri rakennusten henkilökuntaa. Toinen luentosalia oli toiminut useissa eri käyttötarkoituksissa. Studio oli korjattu kellarikerroksen peruskorjauksen yhteydessä.

Arkkitehtitoimisto Arto Sipinen Ky 25.8.1975

Yleiskuvia kerroksesta ennen peruskorjausta

Tuulikaappi kuvattuna toimistotarvikevaraston suuntaan ennen peruskorjausta.

Tuulikaappi, josta on lasiovien kautta kulku suureen aulaan, hissiin ja portaisiin. Seinällä Reijo Matias Viljasen teos "200-vuotissynttärät" vuodelta 1976.

Naisten wc ennen peruskorjausta.

1. KERROS

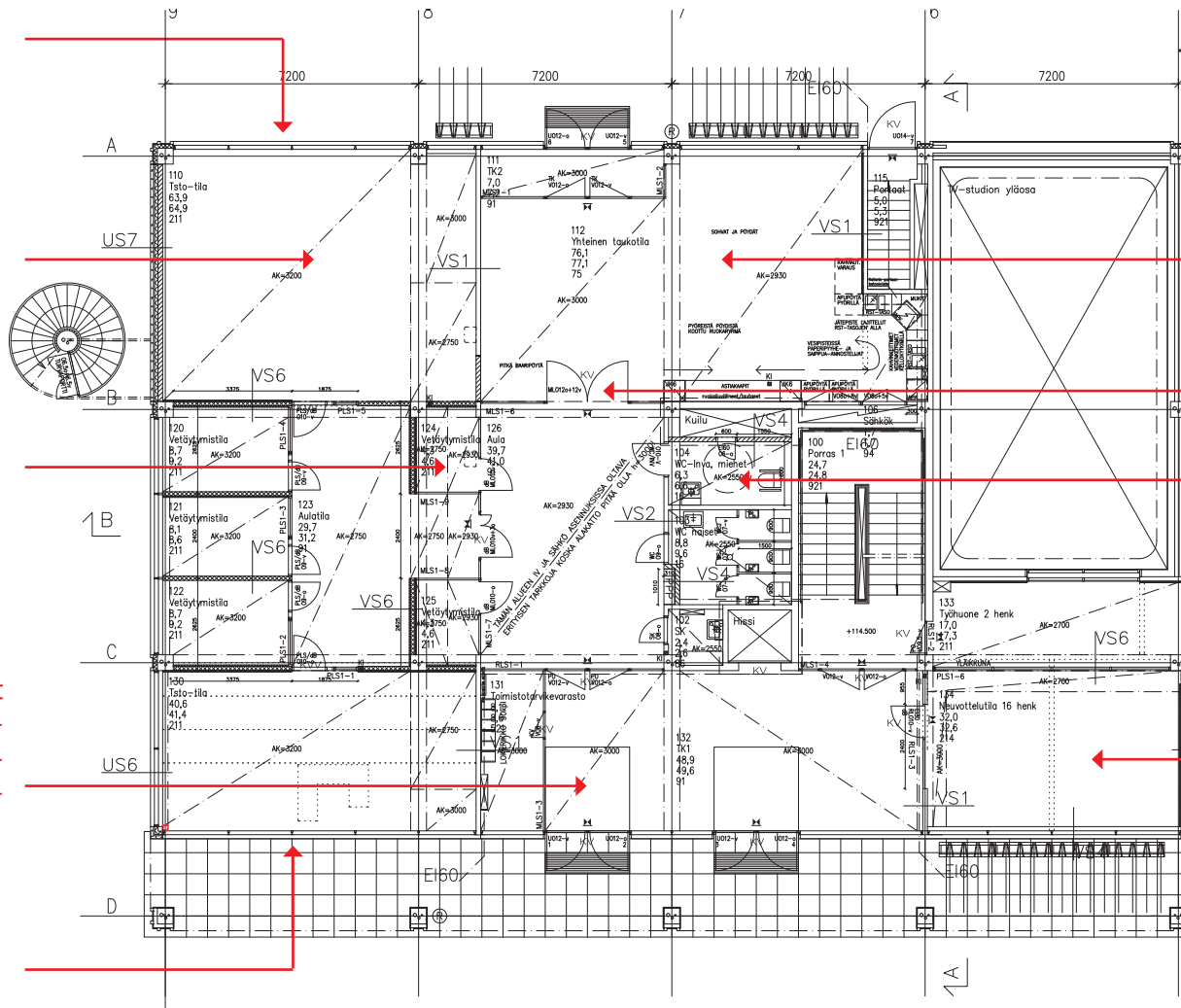
Yläikkunat muutettiin ikkunaseinäksi.

Luentosalit muutettiin toimistotiloiksi, vetäytymistiloiksi ja aulaksi. Väliseinät rakennettiin uudelleen.

Aulan puolelle tuli kaksi vetäytymistilaa opiskelijoiden ohjausta varten.

Kaikki pintalattiat uusittiin ja tuulikaapin mattsyvennykset suurennivat.

Ulkoseinä muutettiin ikkunaseinäksi.

1. kerros

Keittokomero, alkuperäinen pukeutumistiski ja seinän naulakot purettiin. Aulasta tehtiin henkilökunnan taukotila.

Uusi metallirunkoinen lasiseinä.

Miesten wc muutettiin toimimaan myös in-va-wc:nä.

Kaksi toimistohuonetta yhdistyi neuvotteluhuoneeksi, johon tehtiin uusi lasiseinä sisäänkäynteineen tilan 132 puolelle. Käytävä muutettiin toimistohuoneeksi.

Yleiskuvia kerroksesta peruskorjauksen jälkeen

Tuulikaapin purkutytöt.

Tuulikaapin uusien ripustettujen alakattojen asennus.

Tuulikaappi. Seinällä olleen taideteoksen paikalle on puhkaistu uusi ovi uuteen neuvotteluhuoneeseen.

Tuulikaappi peruskorjauksen jälkeen toimistotarvikevaraston suuntaan.

Naisten wc-tilat korjauksen jälkeen.

LUENTOSALIT

LÄHTÖTIEDOT

Rakennuksen kaksi luentosalia sijaitsivat vierekkäin kerroksen kaakonpuoleisella sivulla. Isommassa luentosalissa kiinteät pöytä- ja tuolirivit olivat porrastetut. Tuolit oli verhoiltu sini-punaisella verhoilukankaalla. Kaakonpuoleisessa ulkoseinässä oli koko tilan pituudelta metallirunkoiset yläikkunat.

Pienemmässä luentosalissa yläikkunat olivat lounaanpuoleisella seinällä. Tilan käyttötarkoitus oli vaihdellut luentosalin, vahtimestareiden työtilan sekä atk-luokan välillä. Salissa oli irtokalustus.

Sisäkatoissa oli lastulevyllä sekä mineraalivillalevyillä peitetyjä betonipintoja sekä aulan puolella laskettu alakatto.

PURKUTYÖT

Tilojen kiinteät kalusteet, alakatot, vanhat tekniikka-asennukset ja lattioiden siniset vinyylasbestilaatat purettiin. Laattojen ja liiman poistaminen toteutettiin asbestipurkuna.

Isomman salin portaittain nousevat tasot oli toteutettu kevytsoraharkoilla. Askelmien purkamisen jälkeen lattian betonipinta jäi n. 70 mm muuta lattia-pintaa alemmas.

Ulkoseiniä purettiin koillisen ja lounaan puolella ikkunalisäyksien vuoksi. Sisäseinistä luentosalien välinen seinä sekä osa aulan puoleisesta seinästä purettiin.

UUSI RAKENNE

Luentosalien tilalle rakennettiin kaksi suurempaa toimistotilaa, joista toinen on pienemmän luentosalin kokoinen. Toimistotilojen väliin tuli aulatila sekä ulkoseinän puolelle kolme vetäytymistilaa. Aulan puolelle rakennettiin kaksi vetäytymistilaa, joihin on kulku aulan puolelta, sillä tilat on tarkoitettu opiskelijoiden ja henkilökunnan välisiä ohjauskeskusteluja varten.

Pienen luentosalin vanha oviaukko muurattiin umpeen. Suuremman luentosalin puretun porrastuksen kohdalla lattia valettiin samaan tasoon muun lattian kanssa.

Suurempiin toimistotiloihin lisättiin luonnonvaloa muuttamalla koillisen- ja lounaanpuoleiset seinät ikkunaseiniksi. Lounaan puolella yksi pilarin toiselle puolelle oleva yläikkuna jätettiin vanhan kokoiseksi.

Haastava rakenne toteuttaa oli kaakonpuoleisten tilojen väliseinien tiivistäminen mahdollisimman ääntä eristäväksi, sillä yläikkunoiden kohdalla rakenteesta oli tehtävä mahdollisimman ohut. Samanlaisia hankalia paikkoja oli ollut myös T-rakennuksessa.

Suuri luentosali ennen peruskorjauksen alkamista.

Pienempi luentosali ennen peruskorjauksen alkamista.

Suuren luentosalin kiinteät kalusteet ja pintamateriaalit on purettu.

Porrastus on purettu ja samoin ulkoseinä, joka on talven ajaksi korvattu väliaikaisella Paroc-seinällä.

Ikkunoiden alapuolella oleva teräspalkki ja sen kotelointi. Ikkunan kohdalla ohennettu seinärakenne.

Uusia tekniikka-asennuksia ja alakatot.

Suuren luentosalin paikalle rakennettu toimistotila. Muurattu ulkoseinä muutettiin lasiseinäksi.

Pienemmän luentosalin uusi käyttötarkoitus on toimistotila. Yläikkunat yhtä lukuun ottamatta suurennettiin lasiseinäksi.

Toimistotilojen väliin on rakennettu aulatila sekä vetäytymistiloja.

AULA

LÄHTÖTIEDOT

Ensimmäisen kerroksen suuri ja valoisa aula sijaitsee rakennuksen lounaanpuolella jatkuen pääsisäänkäynnin tuulikaapille saakka. Tilaan on oma sisäänkäyntinsä lounaan puoleisella sivulla. Aulasta oli kulku molempiin luentosaleihin sekä wc-tiloihin. Ikkunaseinää vastapäätä oli seinään kiinnitetyt, kääntyvät naulakot ja niiden edessä kiinteä, rakennukseen suunniteltu pukeutumistiski. Naulakoiden vieressä sijaitsi sähkökaappi. Nurkassa oli pieni keittokomero, jonka alkuperäiset kaapistot olivat rakennuksessa käytettyjä sinistä väriä. Osa aulatilaa kalustuksesta oli alkuperäistä.

PURKUTYÖT

Alkuperäiset irtokalusteet siirrettiin Kanavuoren säilytystiloihin kesällä ennen korjauksen alkamista. Tilasta purettiin naulakot sekä kiinteä pukeutumistiski, aulan mosaiikkilattiat, lasketut alakatot ja koko keittokomero seiniä myöten. Tuulikaapin lattiamateriaalit purettiin, mutta teräsrakenteet säilytettiin paikoillaan. Talotekniikan asennuksista purettiin valtaosa.

UUSI RAKENNE

Lounaanpuoleiseen aulaan tuli henkilökunnan taukotila. Seinälle asennettiin avokeittiön kalusteet alkuperäisen keittokomeron sekä entisen naulakkoseinän paikalle. Keittiön kalusteiden väri on valkoinen. Taukotila erotettiin uudella lasiseinällä rakennuksen keskelle jäävästä aulatilasta. Kyseisestä tilasta on kulku vanhoilla paikoilla sijaitseviin wc-tiloihin sekä luentosalien paikoille tulleisiin uusiin työskentelytiloihin ja kahteen opiskelijoiden ohjaukseen tarkoitettuun vetäytymistilaan.

Aulan kohdalla talotekniikan asentaminen ripustettujen kattojen yläpuolelle muodostui vaikeaksi alueella kulkevien asennusten määrän ja rajallisen tilan takia. Tämän vuoksi katto oli ripustettava hieman alemmas kuin muualla kerroksessa.

Aulan oleskelutila ja alkuperäinen naulakko ja pukeutumistiski ennen peruskorjausta.

Peruskorjauksessa aulasta tehtiin henkilökunnan taukotila.

Aulatila jatkuu rakennuksen läpi. Oikealla oli kulku suureen luentosaliin.

Alkuperäinen keittokomero.

Alkuperäinen tilaan suunniteltu pukeutumistiski.

Aula purkutöiden loppuvaiheessa. Keittokomero on purettu kokonaan.

Aulan ja luentosalien välistä on purettu osa väliseinistä.

Rakennuksen keskiosan aula erotettiin uudesta taukotilasta. Wc-tiloja vastapäätä on kulku työskentelytiloihin ja kahteen pieneen vastaanottotilaan.

Näkymä kohti uutta taukotilaa.

2. KERROS

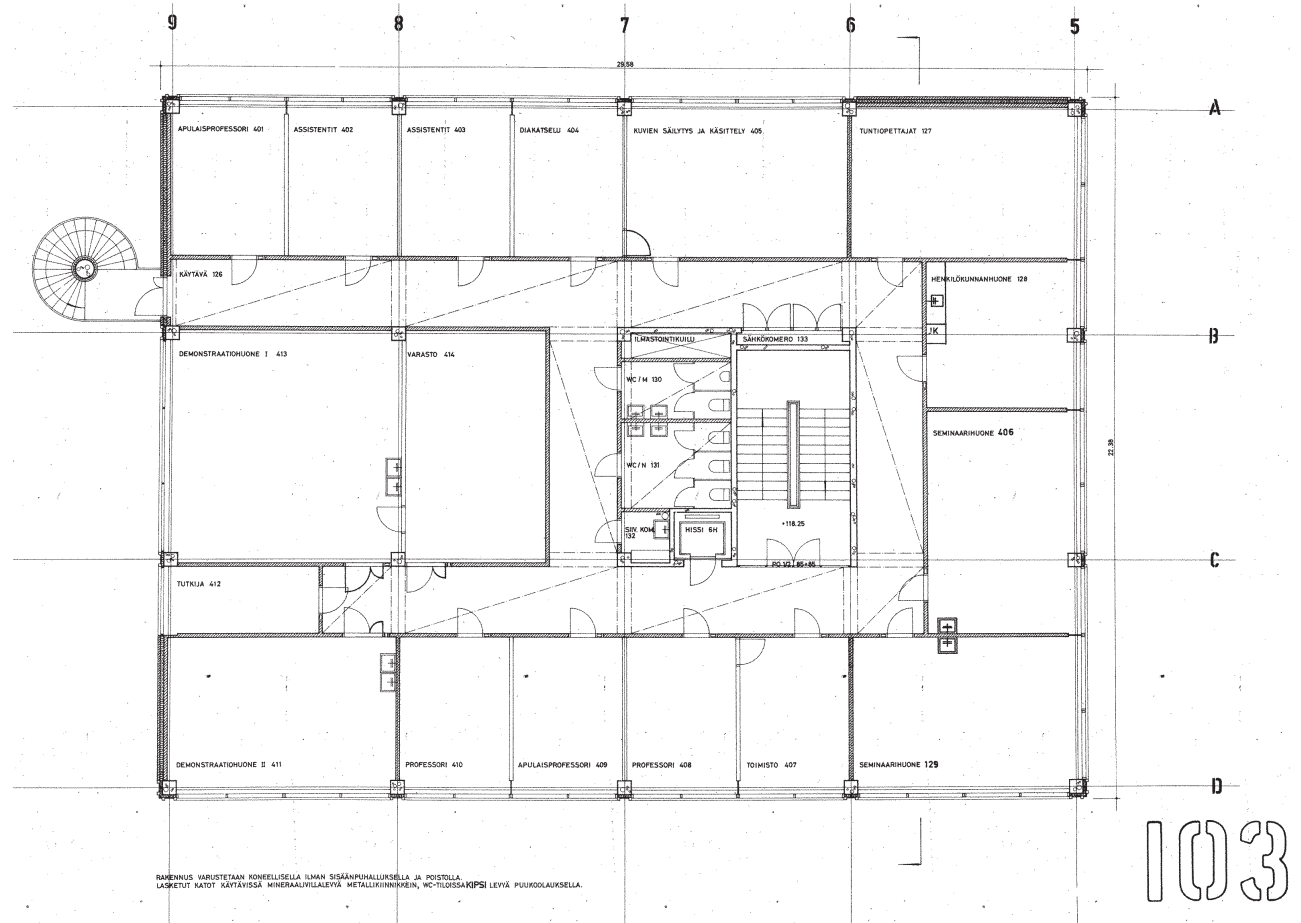
ALKUPERÄINEN TILANNE

Kerros oli suunniteltu taiteiden tutkimuksen laitoksen käyttöön. Tiloihin kuului kaksi demonstraatiohuonetta, joista toisen yhteydessä oli varasto, kolme seminaarihuonetta, diahuone kuvien katseluun, kuvien säilytys- ja käsittelytila sekä wc-tilat. Kerroksen pohjakaavana on kaksikäytäväinen pohjatyyppi. Värimaailmassa oli käytetty valkoisen lisäksi sinistä lattioissa ja punaista ovissa.

LÄHTÖTILANNE ENNEN KORJAUSTA

Vuonna 1984 Tissarin taidekokoelma sijoitettiin toiseen kerrokseen. Tällöin värimaailmaa muutettiin maalaamalla pintoja valkoisiksi, jolloin punainen korostusväri katosi huoneiden ovista, sekä päällystämällä lattiaita harmaalla muovimatolla. Punaiset ilmoitustaulut antoivat tilaa taiteelle. Taideostosten valaisua varten kattoihin lisättiin valaistuskiskoja ja kohdevaloja. Taidehistorian laitoksen muutettua Juomatehtaalte vuonna 2000 taidekokoelmat siirtyivät muualle.

Monien tilojen käyttötarkoitus oli muuttunut alkuperäisestä. Suuresta demonstraatiohuoneesta oli tehty taukotila. Yksi seminaarihuoneista oli jaettu väliseinällä toimistohuoneiksi. Kerroksessa työskenteli Taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitoksen työntekijöitä.

Arkkitehtitoimisto Arto Sipinen Ky 20.2.1974

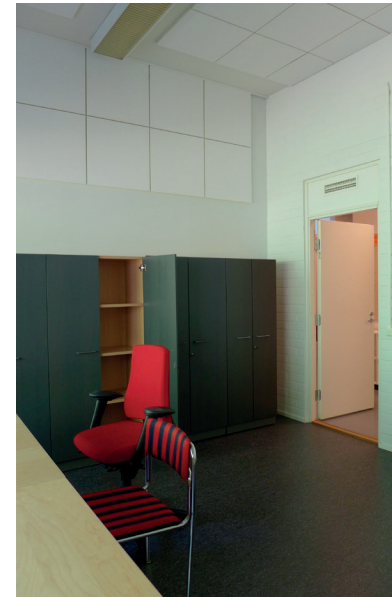
Yleiskuvia kerroksesta ennen peruskorjausta

Käytävä, jonka seinillä oli yhä taideteoksia. Sininen lattialaatoitus on vaihtunut harmaaseen muovimattoon ja ovet on maalattu valkoisiksi.

Yksi kerroksen alkuperäisistä työhuoneista.

Vanhan seminaarihuoneen paikalle väliseinämuutoksilla tehty työhuone. Lattiamatto ei ole alkuperäinen.

Rakennuksen kulmassa oleva seminaarihuone. Kohdevalaisimet muistuttavat rakennuksesta poistuneesta Tissarin taidekokoelmasta.

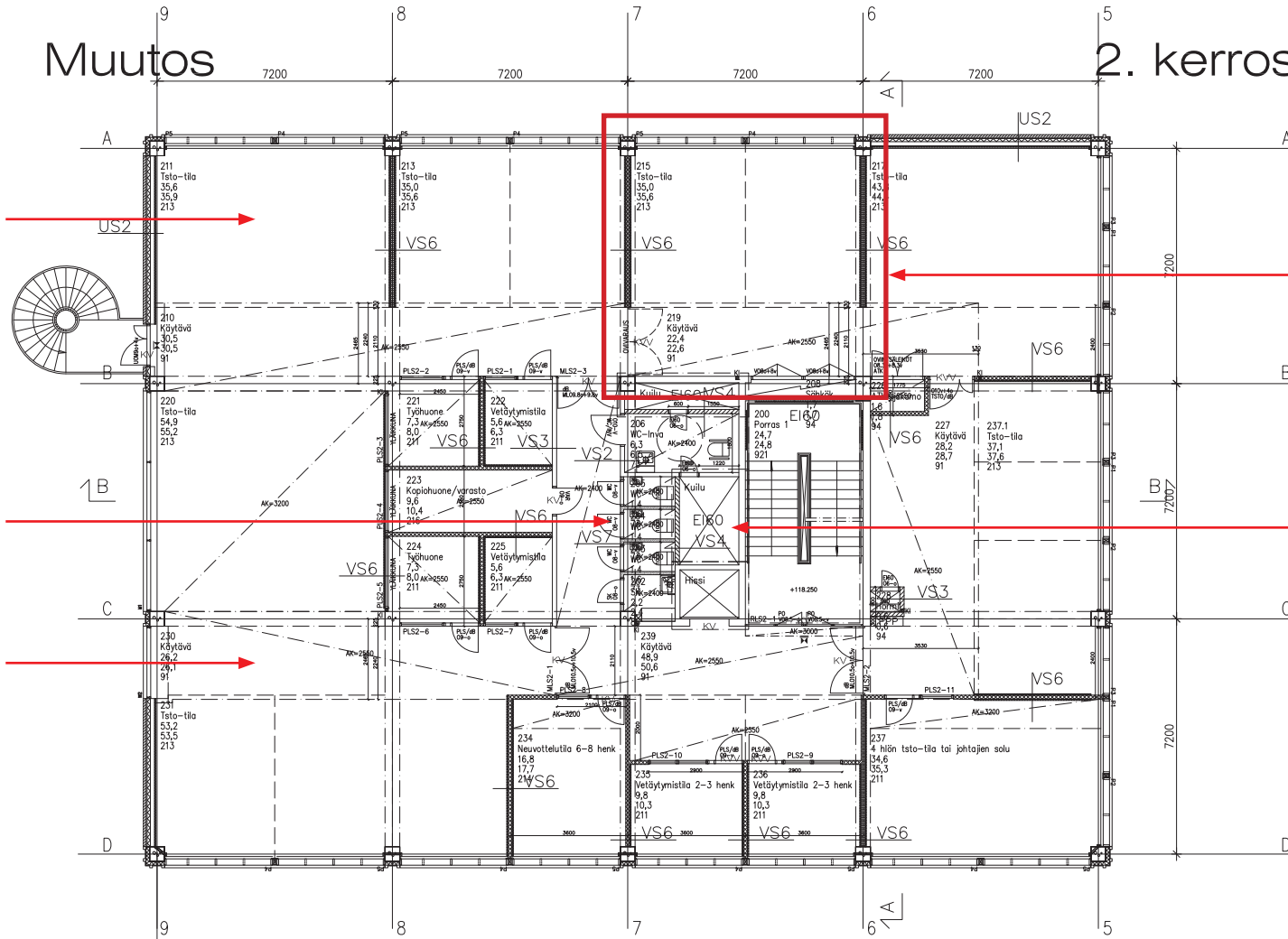

2. KERROS

Pienet toimistohuoneet sekä opetuskäytössä alkujaan olleet isommat tilat muutettiin avoimiksi monitilatoimistoiksi.

Wc-tilat jaettiin uudelleen. Miesten wc-tilasta tuli in-va-wc ja naisten wc jaettiin väliseinillä kolmeksi wc:ksi.

Alkuperäisten käytävien paikat ovat säilyneet, mutta seinien puuttuessa ne erottuvat muusta tilasta lasketun katon tasosta ja lattiaan materiaalista.

2. kerros

Uudet huonejaot on toteutettu alkuperäisen idean mukaisesti moduuliruudukkoa hyödyntäen ja kahdella sekä kolmella jakaen.

Portaikon ja hissinviereen tuli uusi tekniikkareitti.

Kerroksen värimaailma palautettiin alkuperäisen kaltaiseksi.

Yleiskuvia kerroksesta peruskorjauksen jälkeen

Entisen varaston/arkistihuoneen kohdalle rakennettu kopiohuone (huoneen viimeistely kesken).

Neuvottelutila on kooltaan vanhan työhuoneen kokoinen.

Seminaarihuoneesta pieneen työhuoneeseen ja siitä peruskorjauksessa avoimeen toimistotilaan (ks. edellinen aukeama). Käytävän sijainnin erottaa vaikka seiniä on vähemmän.

Kulman seminaarihuone on muuttunut avoimeksi toimistotilaksi.

DEMONSTRAATIOHUONEET

LÄHTÖTIEDOT

Kahden demonstraatiohuoneen tarkoitus oli tutustuttaa opiskelijat konkreettisesti taiteilijoiden käyttämiin tekniikkoihin. Erityisesti suurempi demonstraatiohuone on poikennut muista rakennuksen tiloista suurten ikkunoiden ansiosta. Kyseisen huoneen vieressä oli varasto tarvikkeiden ja töiden säilytykseen. Toinen demonstraatiohuone sijaitsi rakennuksen kulmassa. Demonstraatiohuoneiden välissä oli yksi työhuone, jossa myös on metallirunkoiset ikkunat.

Tilat poikkeavat muista tiloista lattiamateriaaliltaan. Huoneissa oli käytetty 30 x 30 cm:n kokoista sinistä Hovi-kvartsvinyylilaattaa.

Opetuksen muuttuessa suuresta demonstraatiohuoneesta tuli taidehistorian kirjasto. Ennen peruskorjausta se toimi henkilökunnan taukotilana ja varastosta oli tehty laitoksen arkistihuone.

PURKUTYÖT

Kaikki purettiin entisen varaston ja käytävän välistä kalkkihiekkatiilestä muurattua seinää lukuun ottamatta.

UUSI RAKENNE

Entisen varaston tilalle rakennettiin vetäytymistiloja, pieniä työtiloja ja kopiahuone. Muut tilat muutettiin monitilatoimistoksi.

Suuri demonstraatiohuone, josta oli tehty henkilökunnan taukotila.

Demonstraatio- ja työhuoneiden paikalle korjauksessa tehty monitilatoimisto.

Vanha varastohuone kesken laitoksen muuton.

Pienempi demonstraatiohuone toimi toimistona ennen korjausta.

Demonstraatiohuoneiden välissä ollut työhuone.

Pieni demonstraatiohuone ja työhuone muutettuna uudeksi toimistotilaksi ja käytävän jatkeeksi.

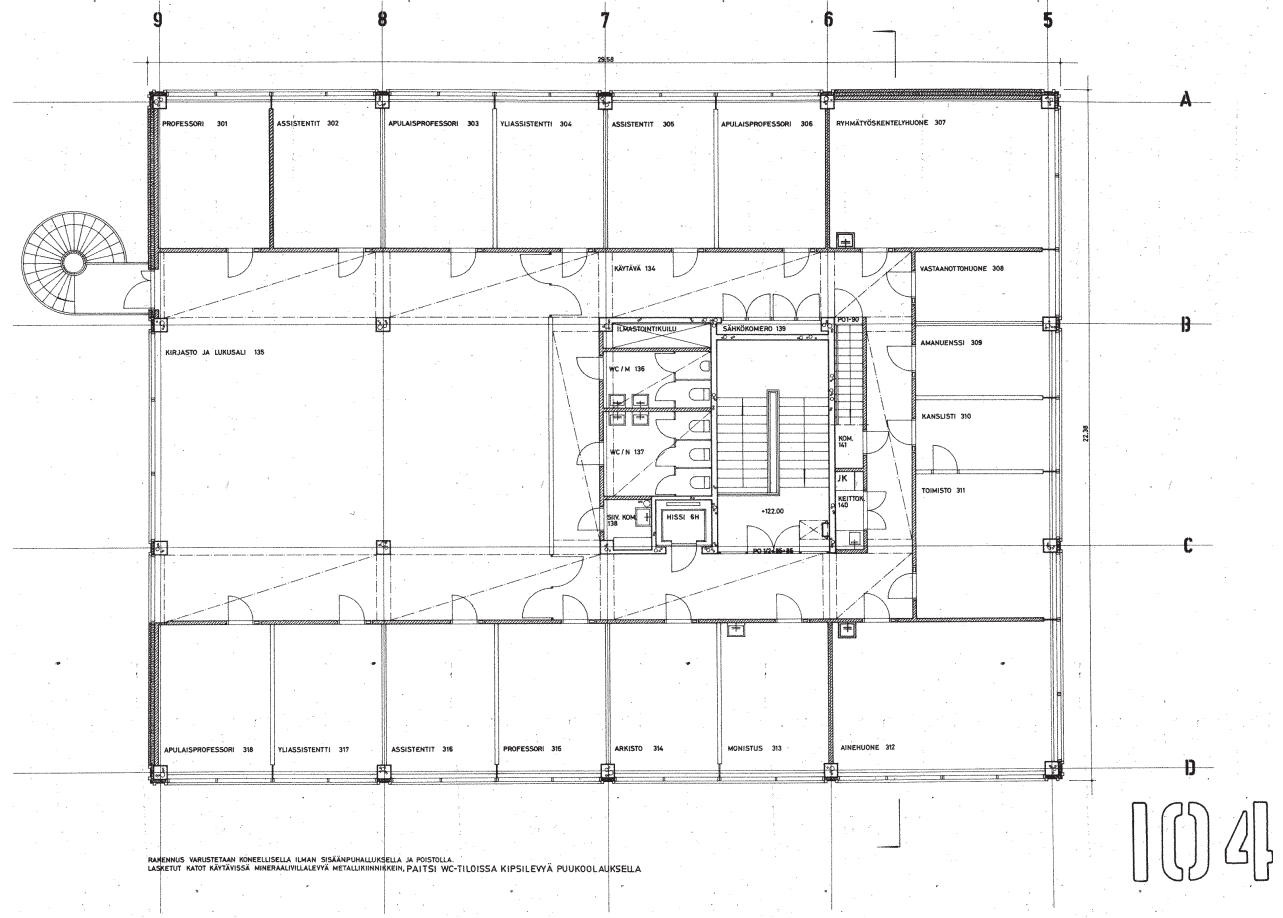
3. KERROS

ALKUPERÄINEN TILANNE

Kerros oli suunniteltu kirjallisuuden oppiaineen käyttöön. Kerroksessa oli kirjasto ja lukusali, kaksi seminaarihuonetta rakennuksen kulmissa, wc-tilat ja useita toimistohuoneita. Kirjastohuoneeseen oli kulku lasiovien kautta ja suuret ikkunat tekivät siitä valoisan. Pohjaltaan kerros on toisen kerroksen kaltainen.

LÄHTÖTILANNE ENNEN KORJAUSTA

Kirjaston ja lukusalin entinen tila oli muutettu työtiloiksi tutkijoille. Huoneeseen ei ollut tehty suuria muutoksia. Tilaan oli lisätty pistorasiapylväitä, mutta muuten kerros oli alkuperäisessä asussaan. Tässä kerroksessa ovien punainen väri oli säilynyt, joten kerros oli hyvin lähellä alkuperäistä värimaailmaa. Suurin alkuperäistä ilmettä horjuttanut muutos on ollut sini-punaraidallisten ja punaisten alkuperäiskalusteiden korvaaminen harmailla ja valkoisilla.

Arkkitehtitoimisto Arto Sipinen Ky 20.2.1974

Yleiskuvia kerroksesta ennen peruskorjausta

Käytävillä oli säilynyt alkuperäinen ilme: sininen lattia, punaiset ovet ja ilmoitustaulut. Kalusteissa on alkuperäinen tai sen kaltainen verhoilu.

Käytävän vasemmalla puolella olevien wc-tilojen ovet olivat valkoiset.

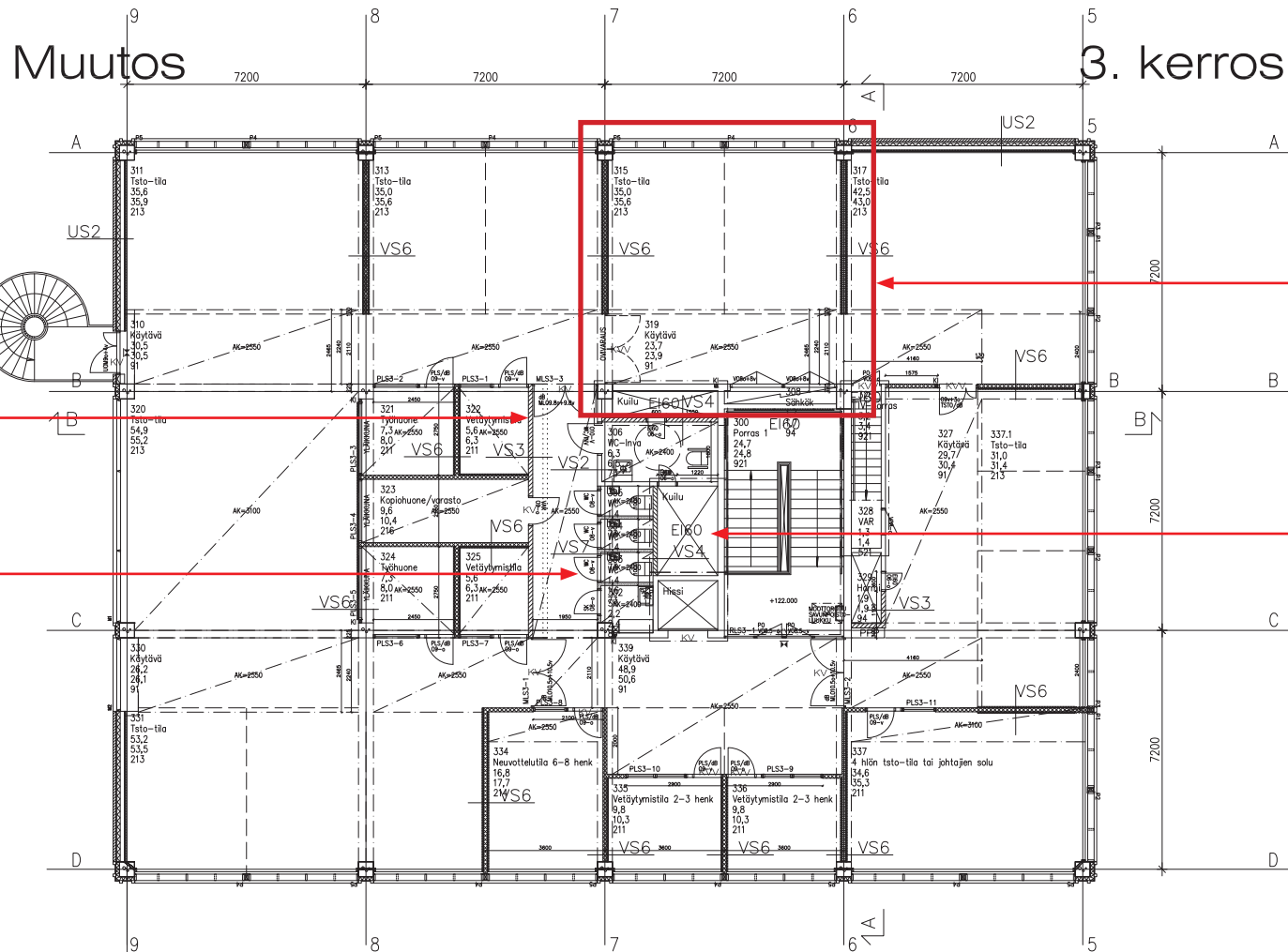

Oikealla portaikon ja edessä entisen kirjaston metallirunkoiset ovet. Värimaailma oli alkuperäinen.

Seminaarihuone rakennuksen kulmassa. Ikkunasta näkyy sisärakennus Musica.

3. KERROS

Käytävän seinä muurattiin uudelleen ja samalla käytävää levennettiin hieman.

Wc-tilat jaettiin uudelleen. Miesten wc-tilasta tuli in-va-wc ja naisten wc jaettiin väliseinillä kolmeksi wc:ksi.

Uudet huone-jaot on toteutettu alkuperäisen idean mukaisesti moduuliruudukkoa hyödyntäen ja kahdella sekä kolmella jakaen.

Portaikon ja hissin viereen tuli uusi tekniikkareitti.

Yleiskuvia kerroksesta peruskorjauksen jälkeen

Käytävien luonne muuttui täysin avotilatoimistoihin siirryttäessä. Värimaailmasta tuli aiempaa hillitympi, kun punaisen värin määrä väheni.

Wc-tilojen eduskäytävä on nyt aiempaa leveämpi.

Portaiden edessä oleva aulatila. Oikealla käynti monitilatoimistoon.

Rakennuksen kulmassa ollut seminaarihuone muutettiin työhuoneeksi.

ENTINEN KIRJASTO JA LUKUSALI

LÄHTÖTIEDOT

Alkujaan kirjallisuuden oppiaineen kirjastoksi ja lukusaliksi rakennettu avonainen tila sijaitsee kaakkoissivun puolella, suuren ikkunaseinän kohdalla, mikä tekee tilasta valoisan. Avaraan tilaan on kulku käytävistä lasiovien kautta, mikä viestii tilan alkuperäisestä julkisesta käytöstä. Osa toimistohuoneista sijaitsee kirjastotilan vieressä ja niihin on kulku tilasta suoraan. Kirjaston muutettua pois on tila toiminut toimistohuoneena.

Käytävälinoilla oli lasketut alakatot, mutta tilan keskiosassa suoraan kattoon liimatut mineraalivillalevyt. Tilassa oli useita työpisteitä varten lisättyjä pistorasiapylväitä. Lattiassa puolestaan oli alkuperäisiä sähkökouruja lattialuokkuineen.

PURKUTYÖT

Tilan lattia- ja kattomateriaalit purettiin betonipinnalle asti. Vanhat asennuskourut tyhjennettiin. Tilan vieressä olevien työhuoneiden väliseinät purettiin, samoin portaikon puoleinen levy pintainen seinä.

UUSI RAKENNE

Lattiassa olleet asennuskourut jäivät pois käytöstä ja valettiin umpeen. Levy pintainen purettu seinä korvattiin uudella kalkkihiekkatiilestä muuratulla seinällä. Sen viereen toteutettiin metallirankaisilla villaeristetyillä väliseinillä kopiohuoneen, kahden vetäytymistilan ja kahden pienen työhuoneen muodostama kokonaisuus. Muutoin kerroksen kaakonpuoleinen alue jäi yhdeksi avonaiseksi monitilatoimistoksi. Pohjakaava on samanlainen kuin toisessa kerroksessa.

Entisen kirjaston tila oli ennen korjausta toiminut avotoimistona. Käyttötarkoitusta ja kalustemuutoksia lukuun ottamatta tila oli muutoin alkuperäisessä asussaan.

Tila korjauksen jälkeen: tilan keskellä olevaan moduuliruudukkoon on rakennettu pienistä tiloista koostuva alue. Muutoin seiiniä on poistettu ja luotu suuri monitilatoimisto.

Uuden väliseinän muuraaminen. Sen takana näkyvät wc-tilat, jotka on tehty jakamalla entinen naisten wc pienempiin osiin. Oikealla on vanhalla paikallaan siivouskomero.

Uusien väliseinien rakennustyöt. Lattiasa näkyvät vanhat täyteen valetut asennuskourut.

Tila kuvattuna ennen peruskorjausta suuren ikkunaseinän suuntaan.

Tila purkuvaiheen lopulla. Katon aukko liittyy purettuun ilmastointikanavaan.

Tila peruskorjauksen jälkeen.

YHTEENVETO

Athenaeumin rakennustyöt alkoivat elokuussa 2017 ja korjaus valmistui loka-kuussa 2018. Rakennuksen kalustaminen ajoittui joulukuun loppuun ja uudet käyttäjät muuttivat rakennukseen tammikuussa 2019. Athenaeumin 1.–3. kerroksessa tehty peruskorjaus oli kattava ja rakennuksen suojeluarvot huomioiden muutostyöt ovat olleet huomattavia.

Rakennuksen teräsbetoninen pilari-palkistorunko säilyi. Muutoin korjaukset käsittivät lähes koko rakennuksen ja sen rakennusosat lukuun ottamatta kellaria, joka oli peruskorjattu aiemmin. Uusituissa rakenteissa on otettu huomioon alkuperäinen ulkoasu ja materiaalit, mutta kompromisseja on jouduttu jossain määrin tekemään. Esimerkiksi lattiapinnoitteet ovat vaihtuneet uudensuorin materiaaleihin.

Julkisivut purettiin pääosin kokonaan. Vain sisäkuoren tiilimuuraus ja metalli-ikkunoiden rungot säilyivät. Ulkoseinän paksuus kasvoi vaaditusta eriste-kerroksesta ja lisäystä ilmaraosta johtuen, mutta muutos ei ole silmämääräisesti erotettavista ulkoasusta. Näkyvimpiä muutoksia julkisivuissa ovat olleet ensimmäisen kerroksen ikkunamuutokset sekä kattokonehuoneen korkeuden ja leveyden kasvu. Käsien muurattu punatiili ja siniset peltiverhoukset on toteutettu alkuperäisen kaltaisina.

Alkuperäistä värimaailmaa sovellettiin uusissa rakenteissa. Seinät ja kattopinnot ovat valkoiset, puuikkunat mustat, ovet ja ikkunat joko siniset tai punaiset ja lattiapinnat on toteutettu sinisillä materiaaleilla. Toisessa kerroksessa, missä lattiaa oli uusittu ja punaisia pintoja maalattu vaaleiksi, alkuperäisen kaltaisen värimaailma palautettiin peruskorjauksessa. Osa alkuperäisistä kalusteista on palautettu rakennukseen kunnostettuina.

Sisätiloissa purkutytöt kattoivat kaikki pinnat. Erityisen suuria muutoksia tapahtui toisessa ja kolmannessa kerroksessa, missä lähes kaikki väliseinät purettiin ja tilat muutettiin avoimiksi monitilatoimistoiksi. Alkuperäinen kaksoiskäytä-

värakenne on toteutettu uudelleen uusien väliseinäratkaisujen, ripustettujen alakattojen ja lattiamateriaalien avulla. Ensimmäisen kerroksen suuria muutoksia olivat luentosalien muuttaminen toimistotiloiksi ja aulan muuttaminen taukokuoneeksi.

Rakennuksessa tehtyjen muutosten myötä rakennuksen käyttö, käyttäjäkunta ja avoimuus kokivat muutoksia. Rakennus on tulevaisuudessa yliopiston kielij- ja viestintätieteiden laitoksen henkilökunnan käytössä. Ennen opetukseen käytetyt tai opiskelijoiden käytössä olleet tilat ovat poistuneet rakennuksesta lähes kokonaan. Opetustilat keskittyvät tulevaisuudessa muualle kuin Athenaeumiin ja yksi näistä rakennuksista on uudistettava kirjastorakennus. Athenaeum on näiden muutosten myötä muuttanut pääosin suljetuksi rakennukseksi, sillä vapaa kulku rakennuksessa on rajoittunut pienelle alueelle.

Rakennuksen korjaukselle asetetut suojelliset tavoitteet saavutettiin. Ulkoarkkitehtuuriltaan rakennus on säilyttänyt alkuperäisen hahmonsaa. Sisätiloissa värimaailma ja materiaalipaletti ovat säilyneet. Myös alkuperäistä kalustusta on palautettu käyttöön.

Athenaeumin jälkeen peruskorjattava rakennus on yliopiston pääkirjasto eli B-rakennus. T-rakennuksen ja Athenaeumin korjauksen välissä oli useita vuosia, jolloin T-rakennuksen korjauksesta saatiin paljon kokemuksia ja käyttäjäpalautetta tulevien korjausten suunnitteluun. Kirjaston peruskorjauksen hanke- ja suunnitteluvaihe etenivät A-rakennuksen korjaustöiden kanssa samanaikaisesti. Kirjaston peruskorjauksen on määrä alkaa kesäkuussa 2019. Rakennus on kooltaan Arto Sipisen suunnittelemista rakennuksista suurin ja maanalaisten kerrosten ja valokaton vuoksi myös haastavin korjata. Siksi T- ja A-rakennuksista saadut kokemukset tulevatkin olemaan kirjaston korjauksessa suureksi avuksi.

LÄHTEET

Arkistolähteet

Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskuksen tiedemuseon arkisto.

Jyväskylän yliopiston päätearkisto, Rakentamisen neuvottelukunnan kokoelma.

Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:n rakennuspiirustusarkisto.

Painamattomat lähteet

Holma, Jaakko (julkaistu 2017, rakennushistoriaselvitys tehty vuonna 2012) Rakennushistoriaselvitys Kirjasto, Hallintorakennus, Athenaeum, Musica. Jyväskylän yliopisto, museo 2017.

Holma, Jaakko (2013) Jyväskylän yliopisto / Athenaeum. Dokumentointi kellarikorjauksesta syksy 2011–kevät 2012.

Koski, Minerva (2013) Jyväskylän yliopisto, Seminaarinmäki, T-rakennus - Purkudokumentointiraportti. Peruskorjaus 2012–2014.

Peruskorjauksen projektipankin asiakirjat, kokouspöytäkirjat ja piirustukset